49րդ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 1557   Կ. ՊՈԼԻՍ   ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ   ՅՈՒԼԻՍ 20 – 2 ՕԳՈՍՏՈՍ 1906   11 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԱԽԸՐ 1324 – 20 ԹԷՄՈՒԶ 1322

Journal Armenien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնները ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : اوهانس قیصریه
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	18 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ   ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ», ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ   10 ՓԱՐԱ

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

ՍՊԻՏԱԿ ՈՒ ԹՈՒԽ, ՀԱՍՏ ՈՒ ԲԱՐԱԿ ԿՏԱՒԻ ԿԱՄ ՈՍՏԱՅՆԻ ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԹԵՐԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Մի որ և է բանի կատարելականը ճանաչելու համար, նախ պէտք է նրա թերակատարականը զննել։ Հարկ եմ համարում իմ վրայ, այդ բանի առաջին թերակատար հանգամանքին վրայ, իմ հայեացք դարձունել և ապա կատարելութեանը վրայ իմ արմանք ու զարմանք յայտնել։ Ցայտնի է որ, իմ խօսք, սպիտակ ու թուխ, հաստ ու բարակ կտաւի կամ ոստայնի մասին է, որ մեր ժամանակին, ամէլիքանի, խասաի, տիւլպէնտի, լինօի, պատիստաի, մասամպօլամի, կապօտի, տիմիի անուններն ենք տուած։

Մեր նախնիք, կտաւներու կամ ոստայնի անուններ են թողել մեզ. ինչպէս են, շղարշ, վառ, տեռ, խլայ, պաստառ, կտաւ, ոստայն, չոր, լաթ բառերը։ Բայց թէ դրանք ի՞նչ տեսակ կտաւներ կամ հիւսուածքներ են, մեզ լաւ յայտնի չէ, օրինակի համար, Ֆրանսացիք ասում են, հիւսկէն կամ ոստայն վշաթելով, կամ կանեփով և կամ բամբակի ձեւով (բարակ մանածով) Tisus de fil de lin, ou de coton, ou de chanvre). իսկ մեր այդ կտաւեղէնք ինչո՞վ են չինուած, կանեփո՞վ, մետաքսո՞վ, եթէ ոչ բրդով ու բամբակով. ուրեմն դրանց շատ հիները ճարելու է, որն անկարելի է ու խոշորացուցով նկատել ու զննել թէ ո՞ր տեսակ թելերով են հիւսուած, սաղանիո՞վ, գերձանո՞վ, մանածո՞վ, թելո՞վ. բայց առ հասարակ վշաթելով, այսինքն դերձանով կարելի է կարծել, պատճառ որ նախնի ազգեր, ինչպէս Չինացիք, օրինակի համար, ամէն ազգացմէ առաջ մետաքսէ ու բրդէ հիւսկէն ու ոստայն են չինած։ Իսկ Հնդիկներուն բամբակէ, բրդէ ու մետաքսէ հիւսուածք, ողջ նախնեաց մէջ գնայարգուել են։ Ինչպէս նաեւ ձեռարհեստական գործերը, մետաքսէ ծիրանագոյն զգեստներն, որոնք Աթէնք ու Հռոմ դրանցմէ են եղել գնում, Տիւրոսի ու Բաբելոնի հրապարակներու վրայ։

Ամէն նախնի ազգաց առաջ բերած բրդէ, բամպակէ կամ մետաքսէ հիւսուածքներուն վրայ, զարմանալու արժանի գերազանց են Եգիպտացւոց իրանց մեռածներուն հագուեցուցած ամենանուրբ հիւսուածքով չինուած զգեստները։ Բաբելացիք էլ են եղել վարպետ՝ բամպակէ, բրդէ կերպասներ, զգեստներ, փայլուն գոյներով գորգեր չինողներ, որոնցմէ մեր նախնիք շատ բաներ են վեր առած, թէեւ իբրեւ աբրիական ազգ փառաւոր զգեստներ են եղել հագնում, որոնք ապացոյց են իրանց պատրաստած կերպասներու նրբութեան ու ազնուութեան։

Գիտենալու համար թէ բամպակով մանած ոստայնի գործածութիւնը ո՛ր ժամանակէն է սկսած նախնեաց մէջ, մանաւանդ Եգիպտացւոց, այս բանի մասին ճիշդ տեղեկութիւն ունենալու համար, անգլիայում Ճէյմս Թոմսըն անուն մէկը, մի մանրացուցի օգնութեամբ, որ առարկաները չորս հարիւր անգամ խոշորացնում է եղել, զննել ու հաստատել է որ մումիաները պատատող երիզները, նեղ ու երկար կտաւները կանեփէ կամ վուշէ են և ոչ բամպակէ. ու լուծման ենթարկելով, իմացուել է որ, եգիպտական ամէն հիւսուածքներ վուշահիւս բնոյթ ունին, ուստի Եգիպտացոց ճերմակեղէնք, այսինքն շապիկ, փոխան, թաշկին և ուրիշ բաներ, գոնէ մեծ մասով վշագործ են եղել և ոչ բամպակագործ. եթէ Քրիստոսի թուականին սկիզբներուն՝ բամբակի մշակութիւն ու ձեռագործութիւնը, տարածուած է եղել Հնդկաստանէն Արիաստան ու բարձր Եգիպտոս, եթէ վաճառականները Հնդիկներու նրբահիւս հիւսուածքները Աղեքսանդրիա էին բերած, այդ քաղաքն էլ անշուշտ հռոմէական տիրապետութեան մէջ էր տարածում, սակայն և այդպէս Բէյն անուն Անգլիացին, որ հեղինակ է բամբակագործութեան պատմութեան, ասում է որ այդ հնդկական հիւսկէններն ո՛չ մի Հռոմայեցի ու Հելլենացի գրական մարդու ուշադրութիւն չեն գրաւած ու երբեք սպառմանը համար կարեւոր ապրանք չեն եղած. հապա միայն եգիպտական վշահիւս կտաւն է եղել համարուած աշխարհումս լաւագոյնը։

Հելլենացոց Կորնթոս քաղաք՝ Զաւքսի (Լիւքսի) համար չինած կերպասներու մասին հռչակ է եղել նման, սակայն կտաւեղէն կերպասներու չինութեան համար արհեստաւորներ կամ գործաւորներ չէ ունեցած. Հռոմայեցիք ո՛չ վաճառականութիւն ունէին և ոչ էլ արհեստականութիւն, հապա միայն պատերազմական արհեստին մէջ էին գիտակ ու վարժ։

Անց կենանք այժմ, նախկին դարերուց, դէպի միջին ու վերջին դարեր։ Մեր աչքի առաջ երեւցածն է նախ, Բիւզանդիոն, որ նախնեաց մաքմաւոր ու մտաւոր լուսաւորութեան մնացորդներով ու իր հասկացած ու ըմբռնած քրիստոնէութեամբ մի ժողովուրդն էր պարունակում իր մէջ, որ պէտք էր ձեռարհեստներն մշակէր ու զարգացնէր, ընդհակառակն մնացական վիճակովը տեւական է եղել։ Ոստայնագործութիւն կար իր մէջ, ոստայն հիւսող կամ մանող գործիքով այսինքն տէստկեահով. իրաւ է որ այդ մանիլիքով հիանալի նուրբ հիւսուածքներ առաջ էր բերում վշաթելով, մետաքսաթելով, որոնց մնացորդները կան դեռ ու մենք էլ տեսել ենք Բարիզու Գլինի (Cluny) անուն հնութեանց թանգարանին մէջ ինչպէս նաեւ մինչեւ այսօր էլ արեւելեան Եւրոպիոյ ու արեւմտեան Ասիոյ հնուց մնացած քաղաքներում այդ գործիքով կտաւագործութիւն են անում։ Սակայն բամբակն ի՛նչպէս մանելու մասին մի հնչտ կերպ չունէին, ինչպէս օրինակի համար, բուրդը մանելու կերպն աւանդութեամբ մինչեւ այսօր մնացած է մեր երկիրներում. գիտենք որ բուրդը ոչխարէն կտուրք անելուց յետոյ, լուանում են ու չորացնում, ապա գզելով աղեղատին պլին վրայ են դնում թղթապատ ու մատներով մանում են են.. Բայց բամբակն ինչպէս են մանում, լոլոտը անգամը ձեռքն աղեղին զարնելով՝ բամբակը գզում է ամենանուրբ բոլորուած մանած է, պատրաստում ու այդպէս մանիլիքով կտաւ գործում. ինչպէս որ մինչեւ այսօր մեր երկիրներում, նոյն գործողութիւն կատարուում է, ոչ միայն բուրդ ու բամբակ գզելու և մանելու համար, հապա նաեւ պրօնով, այծեմազով, պէս պէս կերպասներ է չինուում, ինչպէս են սօֆը, մանիսան, հասա կտաւ պարկցու, չիթարի, ճամակատր անդուս, տիպա և ուրիշ կերպասներ, բացի ամէլիքանէ ու խասաէ, թէեւ Պաղտատէ ու Մուսուլէ ադապանի անունով մի տեսակ սպիտակ տիւլպէնտ է դուրս գալի մետաքսէ բանուածքով։

Դիմենք նաեւ արեւմտեան Եւրոպա, որ տեղ այսօրուայ զարգացած ազգաց մէջ, տեսնում ենք միայն Ստորին Նահանգները կամ Նէէրլանտացիքը, որ ինչպէս ամէն ձեռարհեստներու մէջ, այնպէս էլ տարազագործութեան մէջ առաջինն ու գերազանցն են եղած Եւրոպայում։ Ժամանակ է եղել որ, մետաքսն ու բամբակն բոլորովին անծանօթ կամ անգիւտ են եղել արեւմտեան Եւրոպիոյ մէջ ու միայն բուրդն է գոյութիւն ունեցել, ինչպէս Գերմանիոյ նոյնպէս և Անգլիոյ, Սպանիոյ մէջ, ուստի և բրդով են սկսել տարազագործութիւնը, յարմար տեսնելով այդ նիւթով չինուած կամ հիւսուած կտաւեղէնները ու չուխաները, ամէն կարգի ժողովրդեան համար, հարուստի ու աղքատի։ Տարազագործութիւնը Նէէրլանտայում սկիզբ է առած երեւում, բարբարոսութիւնը դադարելուց ու քաղաքներու ազատ կացութիւն ունենալուց յետոյ, այսինքն գրեթէ իններորդ, տասներորդ դարերում։ Այդ ժամանակէն սկսած, Ստորին Նահանգներում, ոչ միայն զանազան տաբաղագործութիւնք սկսան առաջ գալ և տարի տարուոյ վրայ կատարելագործուիլ գրեթէ ամէն տեսակներու մէջ, հապա նաեւ երկրագործութիւնը, ձեռագործութիւնը, նաւարկութիւնը, երկրաչինութիւնը և վաճառականութիւնը։ Բայց մեզ պէտք եղածն է վուշէ կտաւի կամ բամբակէ կտաւի չինութիւնը կամ պատրաստութիւնը գիտենալ։ Ֆլանտրիայում վուշի մշակութիւն շատ առաջ էր գնացած ու ամենաընտիր վուշ էր առաջ բերում, որով ամենանուրբ, ամենաընտիր ու ամենասպիտակ կտաւ գործեցին, որը բոլոր միւս ազգերու առաջ բերածներուն վրայ գերազանցեց։ Զարմանալին այս է որ, այդ ձիւնի պէս սպիտակ ու փայլուն կտաւը, պատրաստուում էր ամէն պարզ գործողութեամբ գիւղերում, ջոկ ջոկ բանուորներու ձեռքով ու շատ անգամ մեծ քանակութեամբ վաճառականներու ապրանքի վրայ։ Այդ քթան կտաւը՝ ոչ միայն շապիկցու, փոխանցու, սաւանցու է, հապա նաեւ կապտագոյն ներկուելով ու մի փոքր հաստրիկէկ տարազելով, ամէն կարգի ժողովրդի համար գործածելու յարմարցնում էին։

Ինչպէս տեսնում ենք, Ստորին Նահանգներում միայն բրդէ տարազագործութեան մասին գործողութիւնք կան, բամբակահիւսման վրայ ամենեւին խօսք չկայ։ Այդ հնարում Անգլիացւոց էր տրուած և յիրաւի ողջ աշխարհս օժտեցին ու օժտում են իրենց բամբակահիւսած, սպիտակ, թուխ, հաստ ու բարակ զանազան հիւսուածքով ու գոյներով, ամէլիքաններ։ Ուրեմն տեսնենք թէ ինչպէս։

Առաջին անգամ 1676 թուին, խնդիր է լինում Մանչէսդրի մէջ, բամբակահիւսութեամբ կտաւ ու կերպաս առաջ բերելու։ 1676 թուին բամբակահիւս տպաւոր կտաւները (այսինքն չիթերը) Լոնտոնում երեւեցան, անկոկ կամ անգէզ բամբակը Կիպրոս կղզուց կամ Իզմիրէն էր բերում։ Արդէն վուշահիւսութեան արհեստը՝ բանուելով դիւրացնում էր բամբակահիւսումը։ Մի գովելի ու զարմանալի երեւոյթ է լինում, Հնդկական ու Պարսկական Հայոց վաճառականութեան ընթացքում։ Այդ դարերում, Պարսկաստանի վաճառականութիւնը ամբողջապէս Հայոց ձեռին է լինում, որոնք վարելինուած էին բամբակահիւսման գործին։ Հնդկաստան երթալով, այդ տեղ բամբակ են եղել գնում ու բաժանում մանիչներու և կտաւահիւսիչներուն էին տալի։ Այդպէս իրանց աչքի առաջ ապրանքը, այսինքն մի տեսակ ամէլիքանը, պատրաստուելով Սպահան էին ղրկում, որ տեղաց էլ հիւսկէնները, այսինքն սպիտակ կամ գունաւոր կամ տպաւոր, ոչ միայն տարածում էր Պարսկաստանի գաւառներու մէջ, հապա նաեւ Օսմանեան Տէրութեան մէջ, մինչեւ անգամ Եւրոպա, որ տեղ Հայոց ձեռքով տաբաղագործուած ապրանքը՝ պարսկական ապրանք էին ասում։ Միթէ չենք կարող ասել, որ մեր Հնդիկ ու Պարսիկ Հայոց բամբակահիւսութեամբը կտաւաչինութեան գրգիռ եղած լինի Անգլիացւոց, որ իրանք էլ նոյն արհեստականութիւնն առաջ տարին։ Այն պատճառաւ որ վուշակտաւ կար, բամբակ հիւսկէնը, նորատարազ մի բան լինելուն, Անգլիացիք դժուարութեամբ են եղել վարժւում։ Բայց այդ արհեստականութիւն մի փոքր տարածուեց երբ Ամերիկա գաղութները սկսան բամբակ ղրկել Անգլիա. բայց այդ ժամանակ, Անգլիայում, մանաւանդ Մանչէսդրի մէջ, մանարան ու հիւսութիւն չկային այսօրուաններուն նման, ուստի Մանչէսդրի վաճառականք սկսան իրանց գործարարներ ղրկել շրջակայ գիւղեր, հիւսագործները կամ ոստայնանկները գին որոշելու համար իրանց աշխատութեան, որոնց բանւորը թէլ էին տալիս ի հարկէ ժամանակին նայելով. այդ գործ մի առաջադիմութիւն էր, երբ ոստայնանկներն ստիպուած են եղել իրանք ճարելու անկոկ կամ նախանիւթն ու սպառողներ փնտռելու իրաց առաջ բերած ապրանքին համար։ Բայց որքա՛ն չնչին բան է այդ գործ, բաղդատելով ապագայում լինելու անհուն զարգացման հետ. Բամբակագործութիւնը վերջինն էր ամենամեծ ձեռարհեստական ճարտարութեան և քանի որ ընտիր բուրդը թանկանում էր, այնքան բամբակը պէտքյու բան էր լինում և որուն գինը նուաղում էր, քանի որ մշակութիւնը դաղթականութեանց մէջ աճեցանում էր և երբ 1767ին Հէյկրեյվս անուն մի հիւսն Բլէքֆօրտ քաղաքում ԱՆՆԱ ՄԱՆԻՋ գործի հնարեց և մի քանի տարի յետոյ, Էրքրայս էլ, աւելի կատարելագործ մի մանիչ մեքենայ չինեց, որով անօրինակ ու աննման յեղաշրջում կատարուեց վաճառականութեան մէջ։ Բամբակագործութիւնը շատ չուշացաւ, միւս բոլոր ձեռարհեստներն իր ետեւ թողնելով առաջանալով առաջացաւ, ամէն դժուարութեանց յաղթեց, այն աստիճան որ, բանուորներու անչափ նուազ վարձքը և ոչ էլ հնդիկներու անխնայ ժամանակները հետէ գործաւորներու ունեցած կատարելութիւնը այդ բանում, կարող չեղան մրցել ու դիմանալ մեքենական հնարքին առաւելութեան դէմ և Անգլիացի վաճառականներն վեր կացան գնացին բամբակ փնտռելու 5000 անգլիական մղոն հեռաւոր երկիրներ Հնդկաստան ու Ամերիկա ու այդ երկիրներ տանել մեծամեծ շահերով հիւսկէնը, այսինքն ամէլիքանը։

Մանիչ տարազագործ մեքենայի հնարումը գրեթէ ձեռագործութեան տեղ անցաւ և զարգացուլու եղաւ վաճառականութեան ընթացքին մէջ և այդ զարգացման է սկիզբ առնում Անգլիացւոց արհեստականութեան մէջ ունեցած գերազանցութիւն ամէնքի վրայ։

Խնդրելի է գիտնալը թէ Աննամանիչի հնարումէ եղած զարգացմէն մինչեւ մեր օրեր, Անգլիոյ կամ Մանչէսդրի գործարանները, քանի քանի հազարաւոր բլբերով, ամէլիքան, չիթ և ուրիշ գունաւոր ու տպաւոր կտաւներ հալեր, հին և նոր աշխարհներու մէջ ցրել են, որքան մեծամեծ շահեր, կամ միլիոնաւոր ստէրլինկներ շահ են ձեռք բերել։ Այդ վիճակագրական գիտակութիւն անշուշտ Անգլիացիք են ունենալու։

ՄԱՐԿՈՍ ԱՂԱԲԵԿԵԱՆ

Պօյաճի գիւղ, 1906 Յուլիս 16

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Ժանտատենդը ինչպէ՞ս կուգայ.— Զըրկոտեմ մի ուտէֆ.— Մանրէն.— Ուղղակի վարակում.— Հիւանդապահները.— Ջուրին դերը.— Եռացած ջուրը.— Սառ մի՛ գործածէֆ.— Նոր յանցապարտ մը.— Զրկոտեմը։

«Գիտնալ թէ ինչպէ՞ս կուգայ հիւանդութիւն մը, գիտնալ է նաեւ թէ ինչպէս կ'անցնի ան»։

Այս վճիռը պատշաճեցնենք ժանտատենդին, որ միշտ այժմէութիւն ունի։ Գիտենք արդէն որ ժանտատենդին պատճառն է մարմնոյն մէջ մտած մասնաւոր միքրոպ մը, մանրադիտական մանրէ մը (Էպէրթեան մանրէ), որ հոն կը բազմանայ ու կ'աճի։ Ուրեմն այդ միքրոպէն է որ պէտք է զգուշանանք։ Արդ, գիտնալ պէտք է որ այդ անարկու միքրոպները միլիոններով կը գտնուին ժանտատենդէ վարակեալներու աղիքներուն մէջ, և հետեւաբար նաեւ իրենց կղկղանքին, մարմնական արտադրութեան մէջ (թուք, փսխունք շողիք եւն.)։ Ուրեմն ճիւանդին հետ թեթեւ շփում մը և կամ անոր սենեակին մէջ քիչ մը ատեն մնալը այնչափ երկիւղալի չէ։

Ընդհակառակը միշտ վարակուելու տրամադիր են այն անձերը որոնք կը խնամեն ժանտատենդի բռնուողը, զայն կը մաքրեն, անոր փոխնորդները և անկողնի ճերմակեղէնները կը փոխեն, որոնք միշտ թաթխուած են եռ կամ չորցած արտաթորութիւններով և ձոխ են միքրոպներով ու վերջապէս անոր զըրաճին գործածելի դարմանումները կը կիրարկեն։ Հիւանդապահներու ձեռքերը, եղունգները բունդատեալ են իրենց մէջ կրելու ամէն տեսակ գործածարաւոր պզտիկ մասնիկներ, այնպէս որ կրնանք զանոնք յորջորջել «մանրէններով լեփ լեցուն»։ Ուրեմն, եթէ ամէն օր ժանտատենդաւորի մը սեղանի և անկողնի սպասները ձեռքէ անցունել պարտաւորուած էք, խնամով լուացուեցէք տաք ջրով, օճառով, խոզանակով. եւ աւելի լաւ սուպլիմէով (1 կր. 1000 կր. ջուրի համար) ո՛ և իցէ բան մը ուտելէ առաջ, և մանաւանդ բնաւ պէտք չէ հիւանդին սենեակին մէջ ճաշել։ Կրնայ պատահիլ որ ժանտատենդաւորի մը այցելած ժամանակնիդ և կամ զինքը խնամած ատեննիդ ձեր հանդերձները պղծին, իսկոյն զանոնք պէտք է հականեխել, հակառակ պարագային այդ հագուստները կրողը ինքն ալ միքրոպներու չարժուն սնուցարան մը կը դառնայ։ Այժմ որ ժանտատենդի ամէն դէպք պէտք է իմաց տրուի ոստիկանութեան, ամէն ոք իր տան մէջ հականեխիչ միջոցներ ձեռք պէտք է առնէ. ճերմակեղէնները պէտք է թրջոց դնել կապտաջուրի մէջ (սիւլֆաթ տը գիւիվր) և ետքը դուրս հանել և չորցնել, մաղասը պէտք է յատուկ ամանի մը մէջ հաւաքել, վերջապէս կղկղանքը, փսխունքը դուրս թափելէ առաջ պէտք է խառնել զօրաւոր հականեխականներու. սեղանին պնակները, սպասները, դգալները, կոնքերը պէտք է բոթասի ջրով լաւ մը խաշել։ Այս ամէնուն շնորհիւ հիւանդին եռ կամ չորցած արտաթորումները հետ չփոխմէն առաջ եկած ուղղակի վարակումը իր նուազագոյն աստիճանին կ'իջնէ։

Ժանտատենդի պատահականութեան մեծ մասը վերագրելի է վարակեալ ջուրի գործածութեան։

Ամէնուն ծանօթ է այն վտանգը որ յառաջ կուգայ այն հորերու ջուրերէն, որոնց ջուրը իրենց կայուն վիճակին և կամ հողին մասնաւոր մէկ ձեւին պատճառաւ, հաղորդակցութիւն ունին ճեմիչներու և կամ աղտեղութեանց կոյտերու հետ։ Ուրեմն անհրա-

---

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 79

ՋՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՀՈՎԱՆՈՑԻ ՄԸ ՍԻՐՈՅՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԸ.

— Ի՞նչ կ'ըսէք, սիրելի բարեկամս, յարեց Ֆրանսացին, կ'երեւի թէ դուք անցած դարձածին վրայ տեղեկութիւն չունիք։

— Ի՞նչպէս։

— Եթէ մինչեւ երեք օր Քասանկօ չի հասնինք, հաւատացէք որ վերջերնիս գէշ կ'ըլլայ. բնիկները կարելի եղածին չափ պիտի աշխատին ճամբանիս կտրելու, եթէ ժամանակ կորսնցնենք խաբերնիս անիծուած է։

— Ա՜հ, ի՞նչ կ'ըսէք բարեկամս, անէ՜ծք...

—Այնչափ ահաբեկելու ալ տեղի չկայ, ամէնէն դիւրին միջոցը փախչիլն է. կրկին կ'ըսեմ, բնաւ ժամանակ անցնելու չէ. ձեռքերնուս եկածին չափ շուտով Քասանկօ հասնելու աշխատինք։

Սըր Դրիզօրի Շօրթ որ մինչեւ այն ատեն բերանը գոցած նստած էր, այս անգամ խօսք առնելով.

— Այո՛, ես ալ կատարելապէս ձեզի համամիտ եմ, սիրելի Բօլս, ըսաւ, իրաւունք ունիք. ժամ առաջ Քասանկօ հասնելու համար անպատճառ արդիւնաբեր միջոցներ պէտք է ձեռք առնել, եթէ նոյն իսկ վտանգի հաւանականութիւնն ալ մեզ չահաբեկէ, խեղճ հօրեղբօրաղջիկս՝ Միս Էլէն այնչափ յոգնած և ուժաթափ եղած է որ՝ եթէ ճամբորդութիւննիս այսպէս շարունակուի, անտարակոյս պիտի կորսնցընենք այդ թանկագին կեանքը, նոյն իսկ եթէ երեք օրէն ալ հոն հասնինք...։

— Ա՜հ, Աստուած իմ, Աստուած իմ, գոչեց Ֆրանսացին... կ'աղաչեմ Սըր՝ այդչափ մի ահաբեկէք զիս, ջիղերս թունդ կ'ելլեն, վրաս մարմրուք կուգայ... այդ աղջիկը կորսնցնե՛լ..., բայց խնդրեմ, գաղափարնիդ փոխեցէք, ես օրիորդին վրայ այդ աստիճան ուժաթափութիւն չեմ նշմարեր։

— Սակայն չէ՞ք տեսներ, սիրելի բարեկամս, խեղճ աղջիկը ի՛նչ վիճակի մէջ է։

— Ամէն պարագայի մէջ աղջիկը պէտք է չալակնիս առնելով ճամբանիս շարունակենք, և կարելի եղածին չափ շտապենք։

— Բայց չէ՞ք գիտեր որ Լիվինկսթընի ջրվէժներէն անցնելնէս ի վեր սոսկալի տենդով մը կը տառապի, ա՜հ, խեղճ աղջիկ, այրեցաւ, մրկեցաւ։

Թէեւ Մ. Բօլ Տէրվէլի ճարտար դարմաններուն շնորհիւ քիչ մը սթափեցաւ, բայց կ'երեւի թէ անիծեալ տենդը, կրկին պիտի տառապեցնէ տարաբաղդ գեղուհին։

— Կը յուսամ թէ, յարեց Ֆրանսացին, այս տենդը իր սոսկալի վախճանը չպիտի ունենայ, առաջ ինչպէս որ յաջողեցանք դարմանել, նորէն նոյն դեղերուն և դարմաններուն շնորհիւ պիտի դարմանուի. չարս տանի այդ տենդը, ես ալ նոր եկած տարիներս անոր ճամբէն շատ բաներ քաշեցի։

— Քովերնիդ սօլֆաթօ ունի՞ք։

Ֆրանսացին՝ պահիկ մը վարանքէ յետոյ,

— Ա՜հ, ձեռնէ ի՛նչպէս կրնամ ճըշմարտութիւնը կեղծել, հազիւ հազ երեք օրուան կը բաւէ ունեցածս։

— Ո՜հ, Աստուած իմ, եթէ մինչեւ երեք օր Քասանկօ չի կրնանք հասնիլ, ի՞նչ պիտի ըլլայ ուրեմն։

— Ո՞վ գիտէ, պատասխանեց Բօլ, մենք հիմա ձեռքերնիս եկածը ընենք, վերջը Աստուած ողորմած է։

—Այո՛ քանի որ մենք այսչափ անձնուիրաբար կ'աշխատինք, արդեօք երկինք ալ չպի՞տի օգնէ մեզի. Աստուած մեծ է, ողորմած է։

Այս խօսակցութիւններէն պահ մը ետքը Սըր Քուրնէյմըն և Մր. Վիլֆրիտ ալ արթնցան։ Ֆրանսացին յայտարարեց որ երբ գեռատի աղջիկը արթննայ, պէտք է անմիջապէս ճամբայ ելլեն։

Քիչ վերջ Միս Էլէն աչքերը բացաւ, սակայն ույժ չունէր բնաւ. սիրտը կը տրոփէր շարունակ և մղձաւանջներու աշխարհին մէջ էր կարծես, ժամանակ ժամանակ անոր նուռ շրթունքներուն վրայ հեկեկանքի շեշտերը կը թոթռային. աչքերը փոսը ինկած, դէմքը բոլորովին դալկացած էր, այնպէս որ նախկին գեղուհին ճանչնալու և անձնաւորելու համար հազար վկայի պէտք պիտի կենար։ Սակայն երկու չարեաց փոքրագոյնը՝ պէտք էր որ ճամբանին շարունակէին։

Հետեւաբար Միս Էլէն հօրը բազուկներուն յենած սկսաւ քալել քաօսային այս անցքէն և այսպէս ժամ մը շարունակ քալեցին. բայց աւա՜ղ... խեղճ աղջիկ... գլուխը կը դառնար, սրունքները կը կթոտէին, վրան մարմրուք մը կը զգար և ամբողջ մարմնովը կը դողդղար։

—Ալ բաւական է հայրիկ, բաւական է այսչափ տառապանքս, ես տարօրինակ գէշութիւն մը կը զգամ մէջս, ա՜հ, Աստուած իմ, այս ինչ փորձանք էր։

— Անիծեա՜լ հովանոց կը մռմռէր շարունակ Մր. Վիլֆրիտ... ա՜հ անպիտան յիշողութիւն՝ որ զիս կը նեղես։

—Քալէ՛ անպիտան, քալէ՛, կ'ըսէր Սըր Ճէյմս Մր. Վիլֆրիտի, ամէն չարեաց պատճառը դուն ես։

Սըր Տավիտ Քուրնէյմըն մերթ կը սարսռար, մերթ կը մխար ու մերթ կ'առիւծանար։

Ֆրանսացին տեսնելով որ խեղճ Միս Էլէնը այլեւս քալելու ճար ճարակ չունի, տխուր ու մելամաղձիկ քմծիծաղով մը, որ համակ կարեկցութիւն կը բուրէր

—Հիմակ ձեզի համար ես հանդըստաւէտ պատգարակ մը կը պատրաստեմ, անհոգ եղիք օրիորդ, ըսաւ։

(Շարունակելի)

ճիշդ է որ չատ մը պարագաներու մէջ միմիայն եռացեալ ջուր խմենք և բնաւ ոչ մէկ պարագայի մէջ պէտք չէ իբր զովացուցիչ գործածենք բնական սառը, որոնք ուղղակի ձմեռը լիճերէն կը հաւաքուին։ Տեծուած ջուրը, ընդհակառակը, անվնաս է, միայն թէ հորի ջուր չըլլայ։

Բայց տրամաբանական է որ միմիայն եռացեալ ջուր գործածենք բերանը ցօղուելու, երեսը լուալու և աղցանը մաքրելու համար։ Ընտանիք մը կար որ ամառը բոլոր այս կանխազգուշութիւնները ձեռք կ'առնէր․ տղաքը եռացեալ ջուրով կը լուացուէին, խոհարարուհին միեւնոյն ջուրով կը լուար աղցանը։ Եւ, ուրեմն այս նախազգուշութիւնները բնաւ արդիւնք մը չտուին որ նոյն ընտանիքին երեք անդամն ալ, գրեթէ միեւնոյն ժամանակ, ժանտատենդի չբռնուէին։ Կատարուած քննութիւնը զգուշութեան ո և է զանցառութիւն մը չգտաւ։ Տղաքը ո՛չ հորի ջուր էին խմած և ոչ ալ սառէ կերած, խոհարարուհին ո և է պակասութիւն գործած չէր։ Ընտանիքին հայրը ենթադրութիւններու մէջ կը թաւալէր և տան բժիշկը այս մասին բոլորովին տարտամ ու անորոշ կարծիքներ կը յայտնէր։ Բայց այս տեսակ անծանօթ պարագաներու բացատրութիւնը չատ քիչ ժամանակէ ի վեր է որ յայտնուեցաւ։ Եւ իրաւ ալ Տօքթ․ Դուպըլ դեռ նոր կրցաւ ապացուցանել որ ջրկոտեմը (սու բէրէսի), եթէ ստամոքսային խանգարում մը կամ ընդերաճի մը (բէնիա, գօրսէյա) չպատճառէ՝ անոր փոխարէն ժանտատենդ մը կը պարգեւէ։ Ընդհանրապէս ջրկոտեմը կը մշակուի կայուն ջուրերու մօտ, և կը պարարտուի կղկղանքով, աղտեղութիւններով և դեռ ուրիշ այսօրինակ նիւթերով, որովհետեւ կայուն ջուրը միշտ իր մակերեսին վրայ կը պարունակէ մանրէներու միջոցաւ փտած պարարտացուցիչ մասնիկներ, որոնք ջրկոտեմը չուտ եւ ուժեղ կերպով կը հասունցնեն։ Վազուն ջուրերու քով բուսած ջրկոտեմներ քիչ կ'ըլլան։ Ցասակ և վազուն ջուրերու մէջ խմբովին ջրասոյզ բուսած ջրկոտեմները ապահովապէս ամէն տեսակէտով լաւագոյններն և յանձնարարելիներն են, բայց ինչպէս զանոնք ճանչնալ, բայց եթէ նիւթալ և իր իսկ ձեռքով քաղել։ Կայուն ջուրերուն մէջ ջրկոտեմը ամբողջովին ջրամոյն եղած է․ Բոլոր իր ուտուելիք մասերը կը լողան ու կաճին մանրէներով բեռնաւորուած ճշմարիտ ընդունարանի մը մէջ, մինչ արմատները անուցիչ՝ այլ թունաւոր նիւթեր կը ծծեն։ Ահաւասիկ ջրկոտեմն ալ որ վտանգաւոր ուտելիք մը եղաւ —ոստրէին պէս— և կամ աւելի վտանգաւոր քան ոստրէները, որովհետեւ միայն այս վերջիններն են որ կը հաւաքուին կոյուղիներու եզերքներէն, որոնք ժանտատենդի միայուն բոյներ են։ Ասոնց առաջքը առնելու համար բաւական է արգիլել խստիւ որ որոշեալ տեղերէ անդին սառէ չորսացուի։

Գալով ջրկոտեմի, եթէ չէք ուղեր [illegible]

ԱՐՏԱՔԻՆ

Միջազգային Կացութիւնը

ՉԷԶՈՔՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

«Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի խմբագրականէն

Տիեզերական Խաղաղութեան դատը արդարեւ նշանաւոր ջատագովներու և բարձր պաշտպաններու պակասութենէն չէ որ պիտի չյաջողի։ Երէկ Միջազգային Խաղաղութեան Խորհրդարանական միութեան պատուիրակները առաւօտուն խօսեցան, ճաշէին Ուէսթմինսթրի փառաւոր սրահին մէջ, նախագահութեամբ Լորտերու ժողովին նախագահին, և յետոյ այցելեցին Ուինտսոր, բացօրոյ հրաւէրին վրայ Անգլիոյ Թագաւորին, որ չահած է «Խաղաղարար» տիտղոսը։ Այդ պատմական սրահին մէջ Լորտ Լօրպըրըն չուրջ հաւաքուած էին Մեծ Տէրութեանց մեծ մասին դիւանագիտական ներկայացուցիչները, բայց միակ ցաւալի կէտը ա՛ն է որ այդ միջազգային խորհրդարանական միութեան մէջ չէր գտնուեր ո՛չ մէկ անդամը պաշտպանողական կուսակցութեան, որ նախորդ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լէնստաունի իմաստուն ուղղութեան տակ իրաւարարութեան չատ մը դաշնագրութիւններ ի գլուխ հանած էր։ Սակայն Լորտ Լօրպըրն ամբողջ Անգլիոյ անունով, երբ կ'ըսէր թէ Անգլիոյ մէջ ամէն ոք «Վեհապետէն սկսեալ մինչեւ Ն․ Վեհափառութեան ամէնէն աղքատ հպատակը մէկ ձգտում և մէկ զգացում միայն ունի», և սոյն է խաղաղութեան պահպանութիւնը։ «Պատերազմը», ինչպէս ըսած է զօրավար Շէրմէն, ըլլա՛յ արդար կամ հարկաւոր, յարձակողական կամ առանց պատճառի, «դժոխք» է։ Դատի մը արդարութիւնը չի մեղմացներ ճակատամարտի դաշտին սոսկումները։ «Ամէնէն տխուր բանը, ըսած է Ուէլլինկթըն, մեծ պարտութենէ մը ետք մեծ յաղթութիւնն է։» Ճակատամարտի դաշտին վրայ կը պառկին մեռեալները լուռ թախծութիւն պատճառելով, որոնք իրենց պարտաւորութիւնը կատարած են, բայց այլ եւս չեն կրնար վերադառնալ իրենց տուները․ կան նաեւ վիրաւորները, խեղանդամները, որոնց համար կեանքը չի կրնար ըլլալ այլ եւս այնպէս՝ ինչպէս որ էր առաջուընէ։ Մր․ Պրայըն անցեալ օր յիշատակեց թէ Ամերիկայի Հարաւային և Հիւսիսային պատերազմին ժամանակ սոսկալի նախճիրներ տեղի ունեցած են։ Խաղաղութիւնը մեծ բարիքն է մարդկութեան, և Տէրութիւնք իրարու հետ հաշտ ու խաղաղ ապրելով քաղաքակրթութեան դատն է որ յառաջացուցած կ'ըլլան։ Պօերական պատերազմը դժբախտութիւն մըն էր, և քիչ մնաց բոլորովին պիտի աղարտէր Անգլիոյ բարի համբաւը։

[illegible]

ՆՈՐ ԻՍՊԱՆ ՄԸ

[illegible]

Եւ իրաւ ալ քանիերք տարուան մէջ, միջոցը գտաւ երեք կիներու հետ ամուսնանալու, ասոր համար է որ Լիէժի Եղեռնադատ Ատեանը ձերբակալման հրամանագիր հանած է իրեն դէմ, թէ՛ հոն և թէ Փուայի (Ֆրանսա) մէջ զանազան ոճիրներու և յանցանքներու համար դատապարտուելէն ետք։ Բաց աստի, առանց մտնելու մանրամասնութեանց մէջ ապահովապէս բազմաթիւ այն եղելութիւններուն, զորս լրագրի մը մէկ թիւին մէջ ամփոփել անկարելի է, ահաւասիկ ինչ որ կը գիտցուի այս տարօրինապէս եղական բազմամուսնիկին գոյութեան վրայ։

Անդրեան Լաբառ ծնած է ի Գասգոնիա 1853 Յուլիս 14ին։ Իր հայրը որմնադիր էր։ Տասնեւութը տարեկանին կրօնաւորի հրեշտակիներու Բ․ զօրագունդին մէջ մտաւ, 1873 Ցունվարին հեծելազօրաց ցիմնասպետ եղաւ։

Զինուորական Գործնական վարժարանը մտնելու վրայ էր, երբ ձախ ձեռքին երեք մատները կորսնցուց և զինուորական ծառայութեան անյարմար նկատուեցաւ։ Իր տունը վերադառնալուն՝ հեծելազօրաց երիտասարդ ցիմնասպետը աշակերտեցաւ քահանայի մը որ զինքը ներկայացուց կղերանոցին, յետոյ զրկեց Սէն-Սուլբիսի վանքը։ Բայց տարի մը ետքը Լաբառ թողուց թէ Բարիզը և թէ եկեղեցական ասպարէզը։ Աժընէ ճամբորդեց աշխարհագրական քարտէսներ հաւաքելու։ Լօզանի մէջ, աբբայի մը միջնորդութեամբ 1882 Նոյեմբեր 2ին ամուսնացաւ Սիւզան Մուլիէ անուն որբուհիի մը հետ, ուսկից երկու զաւակ ունի, մին աղջիկ՝ ծնեալ 21 Սեպտեմբեր 1883ին, իսկ միւսը մանչ՝ ծնեալ 1890 Փետրուար 14ին։ Իր կնկան բերած դրամօժիտով սալօրի վաճառականութեան ձեռնարկեց ու առեւտրական թուղթեր կեղծելով, բռնուեցաւ և Լօ-է-Կառոն քաղաքին Եղեռնադատ Ատեանին կողմէ հինգ տարուան բանտարկութեան և 100 ֆրանք տուգանքի դատապարտուեցաւ։ Երեք տարի վերջ պայմանաւոր կերպով ազատ արձակուելով, Լօզան գնաց՝ իր կնոջ քով, յետոյ ի հաշիւ բարիզեան դրավաճառի մը ճամբորդութեան սկսաւ և քիչ մը ատեն անյայտացաւ։

1891 Մայիս 3ին Սէյլհաքի մէջ կնոջ մը դրամապանակը գողցաւ և ի բացակայութեան երկու տարուան դատապարտուեցաւ Թիւլի Պատժադատ Ատեանին կողմէ։

Այն ատենէն ի վեր աներեւոյթ եղաւ։ Եւ այդ վայրկեանէն սկսեալ ունեցաւ յիմարական վիպային կեանք մը, զոր ո՛չ մէկ թերթօնի վիպագիր կրցած է երեւակայել։ Այդ ժամանակները Վենսան անունով Պուէնոս Այրէսի խռովութեանց մասնակցեցաւ։ Ցաջորդաբար բնակեցաւ Սանդա-Ֆէ և Մոնդէվիտէօ (Պրազիլիա)։ Իր կուրծքին վրայ կը կրէր Պատուոյ Լէգէոնի ժապաւէնը, և կ'ըսէր թէ Զինաստանի արշաւանքին մասնակցած էր, ծովակալ Գուռպէի հրամանատարութեան տակ։

Սանդա-Ֆէի մէջ հարուստ խառնածինի մը նշանուեցաւ։ Մոնթէվիտէօյի մէջ ամուսնացաւ ֆրանսական ծագում ունեցող լիմոնատայի վաճառականի մը աղջկան հետ։ Երկու ամիս ետքը կեղծ ստորագրութեամբ մը 5000 ֆրանք չորթեց իր աներոջմէն, որ զինքը ձերբակալել տուաւ։ Վենսան կծիկը դրաւ և անկէց ետքը բնաւ չլսուեցաւ իր վրայ խօսուիլը։ Կեղծ ամուսնութեան այս մարմաջին և խաբեբայութեան այս գործերէն Լաբառը ըլլալը կասկածեցան, բայց արդարութիւնը չկրցաւ կատարելապէս լուսաբանել իր կասկածները։ Լաբառ և Վէնսան միեւնոյն անձերը ըլլալը չկրցին ստուգել։ Քիչ ատեն վերջը Լաբառ Սպանիա անցաւ, յետոյ Ալժէրի։ Ալժէրիոյ մէջ Սինկէր Ընկերութեան տնօրէն Մ․ Ֆրադինէյի հետ յարաբերութեան մտաւ։ Ֆրաթինի զինքը Թունուզի մասնաճիւղին վարիչ նշանակեց։ Լաբառ Թունուզէն Օրան եկաւ, ուր միեւնոյն ընկերութեան պաշտօնեան եղաւ դարձեալ։ Հոն ամուսնալուծեալ փաստաբանուհիի մը՝ Տիկին Օկիւսդին Ֆրոմանի հետ ծանօթացաւ։ Լաբառ Ալժէրի մասնաճիւղին վարիչ [illegible]

— Ի՜նչ, ըսաւ այս վերջինը, նորէն ամուսնացաք, բայց ձեր առաջին կինը դեռ ողջ է։

— Եթէ բառ մըն ալ ըսէք, ուղեղնիդ կը պայթեցնեմ, ըսաւ Լաբառ։

Այս վիճաբանութիւնը բաւական աղմուկ հանած էր։ Տիկին Ֆրոման այն ատեն հասկցաւ իր կացութիւնը․ նեղեց․ բայց պահանջեց որ իր կեղծ ամուսինը հեռանայ Ալժէրիայէն։ Լաբառ կրկնել չտուաւ իր կնոջ խօսքը և չատ գոհ, որ այսչափ աժանով պրծաւ, խոյս Սպանիա անցաւ։ Պարչելոնայի մէջ, ուր կայի Ասուէր կտուցներու Ընկերութեան պաշտօնեայ էր, ծանօթացաւ Էմիլի Պուլ անուն կնոջ մը, որ իր էրկան հետ դատի մէջ էր։ Լաբառ ապահովապէս անոր հետ ալ պիտի ամուսնանար, — և արդէն որո՞ւ հետ չէր ամուսնանար որ — Դատը վերջանալէն վերջ, եթէ կինը չի մեռնէր։

Մանաւանդ որ կինը ազուորիկ ճաչակը ունեցաւ Լաբառը անուանելու իր ընդհանուր և միակ կտակընկալը և կտակակատարը։

Պարչելոնա բնակած միջոցին Լաբառ ազնուացաւ և հանգամանքը առաւ Բիէա Շարլ Օրաժին տը Լէօրար անուն մէկու մը որ 1864ին Ալժէրի մէջ ծնած բայց 1899 փետրը 5ին Արգաչօնի մէջ մեռած էր։ 1900ին Լաբառ Սպանիայէն Պելժիա անցաւ, ուր Շիմէյի հետ ալ ուզեց ամուսնանալ, անոր ալ խաղ մը խաղալով։ Լիէժի մէջ ինքզինքը արձանագրել տուաւ Հ․ տը Լէսբառ անունով։ Օր մը սակայն, անօթի, ծարաւ փորձեց իբր վերակացու ու նոյն իսկ իբր ծառայ ընդունուիլ հարուստ հասութատու տիկին Կօրէզի քով, որուն հետ ալ անչուշտ կը մտադրէր ամուսնանալ։ Վերջապէս 1900 Նոյեմբերին վերջերը Հանրի Օզրալ անունով Միւրա եղբայրներուն քով մտաւ, իբր գործաւորապետ Սէն-Ժէրոմի երկաթուղիին շինութեան գործին մէջ։ Կ'ըսէր թէ Ժէրսի մէջ էր ծնած, խիստ կանոնաւոր կեանք մը կը վարէր, չափազանց քաղաքավար էր, եկեղեցիին մէջ երգեհոն կը զարնէր և գիւղի երէցին յաճախակի այցելութիւններ կուտար։

1901 յուլիսին փորձեց Արիէժի մէջ Սան-Տընի հանքը իբր գործաւոր ընդունուիլ, ինքզինքը ներկայացնելով իբր թոռը դաղթականի մը որմէ մի միայն Սէն-Լուի խաչ պատուանշանը և Գոնտէի բանակին մէջ փոխ-գնդապետ եղած ըլլալուն հրամանագիրը մնացած էր իրեն՝ իբր ժառանգութիւն։ Այս մասին հիւսելով պատմութիւն մըն ալ իբր թէ նշանուած է եղեր Օր․ Ֆայեօլի, որ հարսնիքէն հինգ օր առաջ, իր վերջին հանգստարանը գացած էր հանգչիլ, հարսանեկան ճերմակ հագուստները կռնակը։ Հաւատացին և զինքը ընդունեցին։

1903ին հաշուակալութեան ճիւղին պետ անուանուած ըլլալով, հանքին վարիչները իրաւամբ ուզեցին հասկնալ թէ ո՞վ էր իրենց պաշտօնեան։ Օզրալ, որ սկսած էր Պատուոյ Լէգէոնի ժապաւէնը կրել, իր տնօրէններուն ներկայացուց Աժէնի քաղաքապետէն տրուած ծննդեան վկայագիր մը, Ատրիէն Լէսբառ անունով, և դարձեալ միեւնոյն անունին տրուած նամակ մը յայտնող թէ հրեշտակիներու պահեստի փոխտեղակալ էր, պաշտօնագիր մը՝ Պատուոյ Լէգէոնի իբր ասպետ՝ քաղաքային հանգամանքով, Ալպիի արքեպիսկոպոս մօնսէնեոր Թօնտէնօյի մէկ նամակը, որուն մէջ այս եպիսկոպոսը զինքը կը շնորհաւորէր իր ծնողաց կողմէ իրեն ինկած ժառանգութեան բաժինէն հրաժարելուն և իր աշխատութեամբ ապրելու որոշում տուած ըլլալուն համար։ Ցաջորդ Դեկտ․ 28ին իր պետերուն սա յետագայ տոմսը կը ղրկէր․ «Պատիւ ունիմ ծանուցանել ձեզ թէ ամսոյս 16ին, չաբաթ օր տեղի ունեցաւ Պօտոյի մէջ նշանախօսութիւնս Օր․ Հ․ Տ․ի հետ, աղջիկը խիստ քաջածանօթ պաշտօնատարին որ հրաժարեցաւ իր պաշտօնէն, որպէս զի չստիպուի գործադրել միաբանութեանց դէմ դրուած օրէնքները»։ Այս ամուսնութեան համար Օզրալ տը Լէսբառ 1904 Փետր․ 21էն 28 օրինական յայտարարութիւնները ընել տուաւ Սանդէնի քաղաքապետարանին մէջ, և յաջորդ Մարտ 7ին Պօտոյի մէջ կատարուեցաւ ամուսնութիւնը, զոր հաղորդեց իր բարեկամներուն։ Պսակադրութիւնը կատարուեցաւ Սադրէ-Քէօրի եկեղեցիին մէջ, Մարտ 8ին։ Նորապսակ ամոլները իրենց ամուսնական ճամբորդութիւնը կատարեցին դէպի Սպանիա, յետոյ Սանդէն վերադարձան։ Ամիս մը ետքը Լէսբառ յանձնարարեալ նամակով մը Սանդէնի հանքերու Ընկերութեան կողմէ Բարիզէն 8000 ֆրանք ընդունեց։ Այս ստակը գրպանելով իր կնոջ հետ Սէն-Ժիրոն գնաց, հոն ալ Թուլուզի մեծ պանքային հետ գործ ընող մը 3800 ֆրանք գանձելով աներեւոյթ եղաւ, հոն թողլով նոր հարսը։ Նախ այս անյայտացումը անձնասպանութեան մը վերագրուեցաւ։

Ցետոյ իր մասին տեղեկութիւն առնուեցաւ, և արդարութիւնը սակէ անկէ ճշմարտութեան քանի մը բեկորներ ձեռք ձգեց։ Մինչ ընդհանուր դատախազը կը փորձէր լուսաբանել այս անձը, որ կենդանի հանելուկ մըն էր, Լէսբառ կ'երթայ Բարիզ, Պրիւսէլ, Գալէ, ուր ինքզինքը կը կոչէ Վասդ տը Սէնդ-Մարի, յետոյ կ'ըսէ թէ Մարդինիքի աղէտքին զոհերէն մէկն է, և դարձեալ անունը փոխելով իբր օգնական հաշուակալ կը մտնէ հեռաձայնի ճարտարագործական ընկերութեան քով, որ նոյն միջոցին Պրէսդէն Տաքհար ընդծովեայ հեռագրաթելը կը զետեղէր։ Այդ պահուն կը կոչուէր Էմիլ-Լուի-Վիգթօռ Տըռուպէ տը Վէռգըլ։ Սէնդ-Ամանի մէջ գնահատիչ պաշտօնեայ եղաւ, յետոյ հասկնալով որ ճանչցուած է, վերստին Պելժիա գնաց։ Եւրոպայի չրջանը ըրաւ և սիրալիր յարաբերութիւններ հաստատեց Նամիւրի մէջ Տիկին Վալանդինի Լ․ի հետ։ Լիոնի մէջ «Լա Բէէվուայեանս» ապահովագրական ընկերութիւնը իրեն պաշտօն մը առաջարկեց։ Բայց «Լա Միւթիւէլ տը Ֆրանս է տէ Գօլօնի» ապահովագրական ընկերութիւնը իրեն աւելի չահաւէտ պայմաններ առաջարկելուն կեղծ Տըռուպէ տը Վէռգըլ այս վերջին պաշտօնը ընդունելով գնաց Պառչէլոնա, ուր այդ ընկերութեան մասնաճիւղին տնօրէն անուանուեցաւ Վալանս, Գասդէլլա տը լա Բլանա և Ալիքանտէ գաւառներուն համար։

Մարտ 2ին իր պաշտօնին գլուխը անցաւ և Մարտ 30ին, երբ ձերբակալուեցաւ, արդէն 250,000 բէզէդայէ աւելի գումար մը ապահովագրած էր լաւագոյն պայմանագրութիւններով։ Այդ օրը, կէս օրին, քիչ մը հիւանդ ըլլալուն, իր թաղին մէջ գտնուած բժշկի մը գնաց ինքզինքը ցոյց տալու։ Իր տանը բակին մէջ ոստիկան մը հրաւիրեց զինքը իրեն հետեւիլ մինչեւ կառավարչին քով։ Լէսբառ ստիպուեցաւ կառավարչին քով երթալ, որ զինքը երկրէն արտաքսեց և Սէն-Ժիրօն բերուեցաւ։ Մինչ իր գործը կ'ուսումնասիրէին Արժէի մէջ, Օրանի Եղեռնադատ Ատեանը որ զինքը ի բացակայութեան քսան տարուան թիապարտութեան էր դատապարտած, զինքը փնտռել կուտար ու իր տուած դատապարտութեան վճիռը կը հաստատէր։

Ահաւասիկ այս մարդն է, որուն կեանքը այնչափ թնճուկ եղած է որ չատ անգամ թելը կը կորսուի, որ պիտի ներկայանայ Արիէժի Երդուեալներուն։ Անչուշտ դատավարութիւնները հետաքրքրական պիտի ըլլան, եթէ վկայութեան կոչեն բոլոր իր խաբած այրերը և կիները, և այն մարդիկը զորս խաբեբայութեամբ կողոպտած է և այն երեք կենդանի կիները որոնց հետ օրինաւորապէս ամուսնացած է, քաղաքապետարանին մէջ և կամ Խորանին առջեւ։

ՔՐՈՆԻԿ

ՌՈՒՍՋՈՒՔԻ մէջ դպրոցասէր Հայ վաճառականի մը կողմէ կառուցուած էր ասկէ առաջ Գույումճեան անուն վարժարան մը՝ որուն շինութեան հազար ոսկի ծախք էր եղած։ Վարժարանը, որուն մատակարարութիւնը յանձնուած է տեղւոյն Թաղ․ Խորհրդին, ի սկզբան թէեւ 8,500 ֆր․ տարեկան ծախք ունէր բայց այս այս անգամ այդ ծախքը բարձրացուեր է 11,000 ֆր․ի։ Վարժարանին ամավերջի հանդէսը անցեալ չաբթու կատարուեր է, ի ներկայութեան ծնողներու և ուրիշ կրթասէրներու։

∴ Ռուսճուքի Ազքատախնամը իր տասնեւչորսամեայ տեղեկագիրը մատուցեր է տեղւոյն Թաղ․ Խորհրդին։ Այդ տեղեկագրէն կ'երեւի թէ Ազքատախնամը բացի չքաւորներու օգնելէ և անտէր հիւանդներ խնամելէ, իբր հասոյթի աղբիւր մեռելակառք մըն ալ չինել տուած է։ Այժմ պատրաստ 521 ֆր․ ունի սնտուկը։

ԿԱՐՆՈՅ Արծնեան Վարժարանի աշակերտները իրենց ուսուցիչներուն հետ Լուսաւորչայ Վանքը պտոյտի գացած ըլլալով, վարժապետները հոն կ'սկսին օղիի և կերուխումի, որով աշակերտներն ալ որոնք քանի մը հարիւրի կը հասնէին, բոլորովին ինքնագլուխ կը մնան առանց հսկողութեան։ Մինչեւ երեկոյ այս ընթացքը տեւելէն վերջ, իրիկուան՝ վերադարձին Տնօրէնը և ուսուցիչներէն մին, որոնք կ'երեւի թէ միւսներէն աւելի եռանդեամբ խրնկարկած էին Բագոսի, Կայծակի ձորին մէջ կը նստին, հրամայելով աշակերտներուն որ երթան և թէ քիչ յետոյ իրենք ալ պիտի գան։ Բայց քիչ վերջը, չկրնալով տոկալ ալքօլի ազդեցութեան հո՛ն, բացօթեայ կը պառկին Ցակոբ Նահապետին պէս՝ մէյմէկ քար սանելով իրենց գլխուն տակ իբր բարձ։ Անուշիկ ու մչիկ մչիկ կը քնանան հոն մինչեւ հետեւեալ առաւօտ։

ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԲԱՆԿԱԼԹԻ

Կիրակի օր տեղի ունեցաւ Բանկալթիի Բագրատունի վարժարանին տարեկան հանդէսը վարժարանին ընդարձակ պարտէզին մէջ որ այս առթիւ չքեղօրէն զարդարուած էր օսմ․ փառայեղ զինանշանով և դրօշակներով։

Ժամը վեցն էր․ երկսեռ հանդիսականները գրաւած էին արդէն ամբողջ նստարանները և կպասէին հանդէսին սկսելուն։ Կրթական Նախարարութեան պաշտօնական ներկայացուցիչը Նազըմ պէյ ինչպէս բովանդակ քննութեանց միջոցին նոյնպէս և այսօր կատարեալ ճշդապահութեամբ փութացած էր հանդէսին իր հետ բերելով թէ՛ աղջկանց և թէ մանչերու բաժնին մէջ օսմաներէն լեզուի մէջ յաջողագոյններուն տրուելու մեծահատոր ու ոսկեզօծ մրցանակները։ Բերայի կառավարիչ Վսեմ․ Հաժտի պէյ իր կողմէն ղրկած էր երկու պաշտօնեաներ։

Հանդէսը սկսաւ Համիտէէ քայլերգով, զոր վարժարանին սաներէն կազմուած նուագախումբը ածեց առաջնորդութեամբ իրենց ջութակի ուսուցչին Մ․ Կոլտէնպէրկի․ Ներկաները յանկայա ունկնդրելէ վերջ սրտաբուխ ամէններով և որոտընդոստ ծափահարութիւններով թնդացուցին օդը։

Առաջին անգամ ներկայացան մանկապարտէզի պզտիկները, որոնք իրենց մանկական թերխաչ արտասանութիւններով չատ հաճոյք պատճառեցին․ ամէնէն չատ գնահատման արժանացան Տիգրան Ղազարոսեան, Ժիրայր Մեսճեան և Վահէ Բէքմէզեան, որոնք ներկայացուցին կօչկակարը և մանաւանդ Ցուլինէ Գավանօզեան, Ժիրայր Մեսճեան, Արշալոյս Բէքմէզեան որոնք չատ բնական չարժուձեւերով տրամախօսութիւն մը ըրին։ Մանկապարտէզի երգերուն կ'ընկերակցէր դաշնակով Օր․ Արաքսի Ժամակոչեան։

Ասկէ վերջ խօսք առաւ վարժարանին տեսուչը Արամ էֆ․ Նիկողոսեան, տեղեկութիւններ տուաւ քննութեանց վրայ․ յայտարարեց վարժարանին այն սկզբունքը որով ոչ թէ յաջողագոյնները, այլ աշխատասէր և յարատեւ աշակերտները գովեստի արժանի կը համարուէին, և թէ աշակերտ մը հարկ էր բաղդատել ինքն իրեն հետ և ոչ թէ ուրիշներուն հետ։ Կարդաց երախայ դասարանի երկու բաժանումներու քննութեանց արդիւնքը որ գոհացուցիչ էր։ Նոյն դասարանէն Մառի Բէքմէզեան թուրքերէն բնական առոգանութեամբ մը արտասանեց «Քիւրրէի արզ» վերնագրով գրուած մը, Գրիգոր Գավանօզեան՝ ֆրանսերէն և Հայկուհի Բէքմէզեան հայերէն։ Հոս, երեք ջութակահարները ամենայն ճարտարութեամբ քայլերգ մը նուագեցին միշտ առաջնորդութեամբ Մ․ Կոլտէնպէրկի և ընկերակցութեամբ դաշնակի զոր կ'ածէր Օր․ Զապէլ Շէհրիկեան։

[illegible]

17 Յուլիս 906

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՏԻԱՐ ՏՈՒԹՕՍ ԳԱՄԳՈՒՐԵԱՆ
ՕՐ. ՄԱՅՐԻԿ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ

Մակրի-Գիւղ

"ԾԱՂԻԿ"
ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՍԸ
ԹԻՒ 46րդ

Կանանց հանդէսը հրապարակ ելաւ երէկ գեղեցիկ և լեցուն պարունակութեամբ և զարդարուած հետեւեալ գրիչներով.

ՏԻԿԻՆ ՍԱՋՆԻԻ ՂԵՒՈՆԴԵԱՆ, Ի՞նչ պիտի ընենք մեր աղջիկները. — ՕՐ. ԱԼԻՍ ՀՈԼԱՍԱՐԵԱՆ, Կոյսը մաւրին մէջ (Ալֆոնս Տօտէի մէկ քերթուածը). —ՕՐ. ԱՐՓԵՆԻ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ. Ո՞վ է յանցաւորը.—ՕՐ. ՆԻՆԻ, Նինիին օրագիրը. — ՕՐ. ԶԱՊԷԼ ԶԱՔԱՐԵԱՆ՝ Մայր և Վարժուհի. — ՕՐ. ՄԱՐԻ Ա. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ, կանացի առողջապահութիւն (ծովու լոգանքի վրայ). — ՕՐ. ԼՈՒՍԱԲԵՐ ԹԱՂԻԲԵԱՆ՝ Պատմական ակնարկ մը դաստիարակութեան դրութեանց վրայ. — ՕՐ. ՔՐԻՍՏԻՆԷ ՄԵԼԻՔԵԱՆ, Առանին տնտեսութիւն (փանելա լուալ, չօքօլա պատրաստել, պաղ, պաղակ շինել) —ՏԻԿ. ՍՐԲՈՒՀԻ ՔԻՒՋԻՒԿԵԱՆ, Աստղիս.— ՕՐ. Մ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Թէ ի՞նչպէս պէտք է ամուսնանալ. — Հաշուական հանճար եայլն։

Այրի Տիկին Ֆուլիկ Ն. Նազարեան, Տէր և Տիկին Տօքթ. Նազարեան Պէյ և զաւակը, Տեար Արշակ Նազարեան, Տէր և Տիկին Գրիգոր Ղազարոսեան և զաւակունք, Տեար Մանուկ Իւթիւճեան

[illegible]

ԱԶԳԱՐԻՔ ԷՖ. ՆԱԶԱՐԵԱՆԻ
(ՀԱՅՐ ՏՕՔԹ. ԱՐՇԱԿ ՊԷՅ ՆԱԶԱՐԵԱՆԻ)

[illegible]

Մագրիգիւղ, 19 Յուլիս 1906

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS
1 Օգոստ. 1906

[illegible]

ՌԵՍՄԻ

[illegible]

ՆԵՐՔԻՆ

[illegible]

գահին անվիճելի ժառանգութիւնը, հիմակուընէ իսկ կարելի է ապահով ըլլալ թէ շնորհիւ Վեհ. Կայսեր աչխարհաշէն ոգւոյն, Սելանիկ-Բէօշնաէրէի չոգենաւային ընկերութիւնն ալ նոյնչափ բարգաւաճ, նոյնչափ փայլուն դիրք մը պիտի ստանայ՝ որչափ Շիրքէթը Խայրիէն, որուն բաժնեթուղթերը իրենց հանման գնոյն քառապատիկը հնգապատիկը կ'արժեն և ձեռքէ ձեռք կը խլուին իբրև ամէնէն շահաւէտ ու ամէնէն ապահով արժեթուղթ մը։ Շոգենաւային նոր ընկերութիւնը պիտի երթեւեկէ այնպիսի բեղմնաւոր ու վաճառաշահ շրջագծի մը մէջ, որ առաջին օրէն իսկ պիտի կրնայ մեծ շահ մը ապահովել թէ՛ ընկերութեան և թէ անոր բաժնետէրերուն։ Այս առթիւ վաճառականութիւնը, ճարտարարուեստը ու երկրագործութիւնն ալ տամնապատիկ զարգացում պիտի ստանան, քանի որ բացայայտ է թէ փոխադրութեան միջոցները, սակագիններու աժանութիւնը ու հանրութեան նուիրուած դիւրութիւնները միակ սատարն են նիւթական ու տնտեսական յառաջդիմութեան։ Սելանիկի, Բէօշնաէրէի ու շրջակայից հանքերն ալ մեծ զարկ պիտի ստանան։ Հիմակուընէ իսկ մեծ արամադրութիւն կայ մեր սեղանաւորական հրապարակին վրայ ձեռք անցընելու Շիրքէթը Խայրիյէի Համիտիյէի բաժնեթուղթերէն, քանի որ անոնց սահմանափակ թիւը չի պիտի կրնայ գոհացում տալ բազմաթիւ խնդրանքներուն։

ՊՕՄ ՏԸ ՖԻԿ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 31 Յուլիս. — Էտուարտ Թագաւորը աշնան Գերմանիա պիտի երթայ՝ Վիլհէլմ կայսեր հետ տեսակցելու։

ՊԷՐԼԻՆ.—Պաշտօնական շրջանակներու մէջ կը ծանուցուի թէ Պրիորչի առջեւ Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ կայսերը ծովի վրայ տեսակցութիւն մը պիտի ունենան։

— Գերմանիոյ կայսրը օգոստոս 8ին պիտի այցելէ Քրուպի գործարանները։

— Քէօլնիշէ Զայթունկ կը հերքէ այն զրոյցը թէ գերման կառավարութիւնը մտադիր է մեծապէս աւելցնելու իր պատերազմական նաւատորմը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Նոր դահլիճին կազմութեան համար եղած բանակցութիւնները յաջող ելք ունեցան, շնորհիւ Արտաքին գործոց նախարար Մ. Իզվոլսքիի միջամտութիւն։ Կ'սպասուի որ այս իրիկուն հրատարակուի նախարարներու ցանկը։ Նոր դահլիճին մասնակցելու հաւանեցան Մ. Ալեքսանտր Կուչքով, իշխան Նիքօլա Լվով և կոմս Հայտէն, բայց Զարին վաւերացումը կայ տակաւին։

— Վիսթուլ գետին վրայ նաւ մը ընկղմեցաւ և 20 հոգի խեղդուեցան։

ՀՌՈՄ. — Իտալիոյ Էլէնա Թագուհին, այսօր, Ռաքոնիճիի դղեակին մէջ հանդիսաւորապէս ընդունեց Մալթայի պատուանշանին մեծ խաչը։

— Եկեղեցիին ու Պետութեան բաժանման օրէնքին վերաբերեալ պապական դրութիւնը յառաջիկայ հինգշաբթի պիտի հրատարակուի։

ՄԱՏՐԻՏ. — Գերմանիոյ կայսրը սեպտեմբերի վերջերը, Միջերկրականի մէջ պտոյտ կատարած պահուն, պիտի այցելէ Սպանիոյ Թագաւորին։

ՍՎԻՆԷՄՈՒՆՏԷ. — Վիլհէլմ կայսրը առտուն հոս վերադարձաւ Համպուրկ շոգենաւով։ Ժողովուրդը խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրաւ։

ՋԷԹԻՆԵԷ. — Քարատաղի իշխանը, այսօր, հանդիսական ունկնդրութիւն մը տուաւ գերման նոր դեսպան Մ. Բիլկրիմ Պալթածծիի, որ իր յանձնարարագիրները ներկայացուց։ Այդ առթիւ սիրալիր բանախօսութիւններ արտասանուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ. — Անգլիոյ կառավարութիւնը յայտարարեց թէ Թրանսվալի Խորհրդարանին մէջ, ասկէ վերջը Թըրանսվալի և Օրանժի բնակիչներուն հաւասար իրաւունք պիտի ունենան նաև Անգլիացիները։

—Պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Պէրլինի բրիտանական դեսպանատան խորհրդական Մ. Հուաթհէտ Պէլկրատի անգլիական դեսպան անուանուած է։

ՎԻԷՆՆԱ.— Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պատերազմական նախարարը զօրախումբ մը հաստատեց՝ ինքնաշարժ կառքի համար։

ՊԷՐԼԻՆ.— Քուրիէռի (Ֆրանսա) հանքային աղէտէն ազատած հանքագործներու պատուիրակութիւն մը Վէսթֆալիա ժամանեց՝ տեղացի հանքագործներու կողմէ աղէտին առեն եղած օգնութեանց համար շնորհակալութիւն յայտնելու. Ֆրանսական պատուիրակութիւնը երբ սահմանագլուխը կ'անց-

ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
219ՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ — 31 ՅՈՒԼԻՍ 1906

Նումէրօ	Ֆրանգ	Նումէրօ	Ֆրանգ	Նումէրօ	Ֆրանգ	Նումէրօ	Ֆրանգ
1630812	600000	356240	3000	130161	1000	1393933	1000
642394	60000	496087	»	361176	»	1441234	«
303818	20000	757873	»	396397	»	1466959	»
1378539	»	821278	»	543029	»	1506648	»
18289	5000	1260990	»	733292	»	1560918	»
356181	»	1262767	»	775782	»	1569242	»
1182871	»	1477040	»	821276	»	1583750	»
1274033	»	1700467	»	919236	»	1657478	»
1317708	»	1867427	»	1092182	»	1754764	»
1718242	»	18286	1000	1303016	»	1887864	»
66840	3000	73703	»	1317710	»	1899862	»
230164	»	73704	»	1378536	»		
356183	»	98554	»	1378538	»		

850 ԱՄՈՐԹԻ ՇԱՀՈՂ ԹԻՒԵՐ

8286—	90	326851—	5	751881—	5	1173981—	5	1569241—	5
18287—	90	334851—	5	757871—	5	1182872—	5	1575326—	30
54361—	5	336166—	70	775781—	5	1228866—	70	1583746—	49
55581—	5	340631—	5	779041—	5	1251841—	5	1584106—	10
66641—	5	343776—	80	792956—	60	1257301—	5	1587061—	5
66836—	39	345261—	5	794661—	5	1257626—	30	1625086—	90
73701—	5	356482—	5	821277—	80	1260986—	89	1630811—	5
78286—	90	356236—	39	821741—	5	1262766—	70	1631861—	5
79981—	5	359356—	60	828531—	5	1274031—	5	1640731—	5
88261—	5	359661—	5	847311—	5	1283741—	5	1650646—	50
98551—	5	361177—	80	879751—	5	1283756—	60	1652736—	40
100066—	70	394511—	5	897871—	5	1303017—	20	1657476—	80
122881—	5	396396—	400	919237—	40	1317706—	09	1695566—	70
130162—	5	398341—	5	932156—	60	1341566—	70	1700466—	70
141086—	90	406696—	700	951416—	20	1352751—	5	1718241—	5
161336—	40	415206—	10	965731—	5	1368336—	40	1719716—	20
176471—	5	419136—	40	968416—	20	1376936—	40	1733656—	60
176601—	5	458266—	70	979281—	5	1378537—	40	1754761—	5
182671—	5	461701—	5	990511—	5	1382826—	30	1762971—	5
213726—	30	496086—	90	991186—	90	1387816—	20	1778066—	70
214156—	60	518441—	5	992631—	5	1393931—	5	1787906—	10
215361—	5	528286—	90	997221—	5	1401366—	70	1807376—	80
224291—	5	543026—	30	1016561—	5	1424391—	5	1828941—	5
225706—	10	559236—	40	1019196—	200	1439131—	5	1831611—	5
230161—	5	593571—	5	1025526—	30	1439706—	10	1831866—	70
232796—	800	642391—	5	1041591—	5	1440101—	5	1862011—	5
252156—	60	653636—	40	1046566—	70	1441231—	5	1867426—	30
253566—	70	656981—	5	1065191—	5	1449176—	80	1887861—	5
264276—	80	658436—	40	1080096—	100	1450811—	5	1896171—	5
277266—	70	673521—	5	1091576—	80	1463136—	40	1899861—	5
279931—	5	673886—	90	1092181—	5	1466956—	60	1900031—	5
284201—	5	678511—	5	1101081—	5	1477036—	39	1903896—	900
303816—	20	682526—	30	1137226—	30	1492126—	30	1908156—	60
316526—	30	708961—	5	1142196—	200	1497676—	80	1931166—	70
319701—	5	722491—	5	1146831—	5	1506646—	50	1954051—	5
325261—	5	733291—	5	1150546—	50	1560916—	20	1957181—	5

ներ, երախտագիտական ու յարգանքի հեռագիր մը ուղղեց Վիլհէլմ կայսեր։

ԲԱՐԻԶ .— Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց ծերերու օգնութեան օրէնքը 1907էն սկսեալ գործադրել։ [illegible]

ԼՈՆՏՈՆ .— Չէմպըրլէնի առողջական վիճակին նկատմամբ առնուած վերջին լուրերը գոհացուցիչ են. զգալի բարւոքում մը տեսնուած է։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ,Ո.	104.24½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	104.23
Երէկուան էն բարձր գինը	»	104.27½
» էն վար գինը	»	104.22

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Ֆր.	146.37½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	146.37½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	146.62½
» էն վար գինը	»	146.25

Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	37.
Միտիլլիի Պանքա		6.—
Սելանիկի «	Ֆր.	173.—
Քոմէրսիալ	Ա. Ո.	10.—
Քարասու Բրէվիլէժիէ	Ֆր.	155.
» Օրտինէռ	»	136.
Իզմիրի քարափ	»	595.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.50
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	9.—
» պարտաթուղթ	Ֆր.	488.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	294.—
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	18.15
Քարափ Կ. Պոլսոյ	Ֆր.	459.—
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբս. 1886		322.—
» » » 1903		267.—
Թրանսվալ		50.50

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ցունական փոխառութիւն	Ֆր.	262.50
Պանք Նաս. Կրէս.	»	430.—
» « » Նոր	Օ.Ո.	4.06
Լաւրիոմ	Ֆր.	59.50

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	ղշ. փր.
Ֆրանսական ոսկի	87.09
Անգլիական ոսկի	109.29
Բօլ	90.30
Մէճիտիյէ արծաթ	107.20
Ռուսլի Թղթադրամ	84.—
Քրիմից	50.—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք		ղրշ.	109.20
Բարիզի » »		Ֆր.	22.96¼
Վիէննայի » »		քուրօն	21.96
Պերլինի » »		մարք	18.71

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

31 Յուլիս 1906

Ֆրանսական Ռանթ 3%	97.17
Օսմ. միաց. գոնս. 4% բաց.	96.35
» » » գոց.	96.50
Ռումէլիի երկաթուղի Ֆր.	147.75
Րէժիի պարտաթուղթ »	440.—
Օսմանեան մաքս »	482.—
Օսմանեան Պանքա »	643.—
Քրէտի Լիօնէ »	1156.—
Բարիզի Պանքա »	1518.—
Աւստրիական Ռանթ 4%	99.70
Իտալական » 5%	102.20
Ռուսական » 4% 1901	71.50
Սպանիակ. արտ. փոխ. 4%	95.85
Պալիա Քարա Այտըն Ֆր.	615.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

31 Յուլիս 1906

Անգլիական Ռանթ	87.81
Օսմ. Միաց. Գոնս. բաց. Գ.Կ.	95.25
» » » գոց. »	95.25
Օսմ. Պանքա	15.75
Պուլկարական 1892	100.50
Ռուսական 4% 1898—89	72.75
Ցունական Ռանթ	41.25
Զարթըրթ	1.50
Թրանսվալ	2.—
Ռանտմայն	6.17
Ճապոնական 4%	90.25

ՊԵՐԼԻՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

31 Յուլիս 1906

Գերմանական 3%	87.60
Օսմ. Միաց Գոնս.	—.—
Օսմ. փոխառութիւն 1903	88.60
Ռումէլիի երկաթուղի	145.60
Ռուսական 4% 1902	72.50
Անատոլ. Երկ. Պարտ. Ա.	103.40
« » » Բ.	—.—
» » Բաժնեթ. 60%	—.—

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

31 Յուլիս 1906

Օսմ. Րէժի	—.—
Ռումէլիի Երկաթուղի	162.70
Վիեննական պանք	—.—

ՊՐԻՒՔՍԷԼԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

31 Յուլիս 1906

Օսմ. Միութեալ Գոնս.	96.12
Ռումէլիի Երկաթուղի	147.50

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵԼԻ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀ ՄԸ

Երիտասարդ մը որ քաջ գիտէ հայ. տաճկ. գաղ. և գերմաներէն լեզուները և մանրագէտ տոմարակալ է, կը փափաքի պաշտօն ստանձնել գիւ-րամատչելի ամսականով մը։ Պատուաւոր է և աշխատասէր ու պարկեշտ։ Դիմել խմբագրատուն։ 2—10

ԳՐԵՑ
ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՄԻՀՐԱՆ ՉԷՕՊԱՆԵԱՆ

Արտառոց Կտակ Մը

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Է

ՍԱՈՒԹ ՀԱԼՄՂԷՑ ՍԴՐԻՏԻ ՏՈՒՆԸ

— Կը բաւէ որ, ըսաւ, Րիչմնտի մէջ ստանալիք հեռագիրդ Ամերիկայի միւս ծայրը չղրկէ քեզ, ըսաւ մայրը։

— Անկէ ալ կարելի է դառնալ, մայր իմ, պատասխանեց Մաքս։ միայն Լիսի Ուէկկին վիճակը անտանելի է։ Վերջապէս խոստովանէ որ այս ամէնը ծաղրելի բաներ են։

— Ինչո՞ւ ծաղրելի ըլլայ, ճամբայ ե՛լ և Աստուած հետդ ըլլայ։

Լրջօրէն, և անկեղծ յուզման մը տպաւորութեան տակ էր որ պատուական կինը այս խօսքերը կ'ըսէր իր զաւկին։

Աւելորդ է ըսել որ իր բնակութեան միջոցին, Մաքս Րէալ չէր կրցած ազատ մնալ միջնորդներու, բիբօրդըրներու, գրաւադիրներու այցելութիւններէն, որոնք Սաութ Հալսդէդ Սդրիդի տունը կը փութային։

Ապահովապէս, Մաքս Րէալ խօսք տուած էր մօրը ուղղակի ճամբով երթալ Վիրճինիա։ Որոշած էր դուրս չելնել այն նահանգներէն որոնցմէ պիտի անցնէր, այսինքն Իլլինոյզէն, Օհիոյէն, Մարիլէնտէն, որպէս զի ժամանակին հասնէր Վիրճինիա և անոր գլխաւոր քաղաքը Րիչմնտ։

Եւ յետոյ, անհաւասիկ Յունիս 11 թուակիր նամակ մը, զոր Տիկին Րէալ ստացաւ իր զաւկին մեկնելէն չորս օր ետքը, և որով Մաքս Րէալ իր ճամբու արկածները կը պատմէր անոր․—

«Րիչմնտ, 11 Յունիս

Սիրեցեալ և բարի մայր

Անհաւասիկ նպատակիս հասայ։ Քանսասի Ֆորդ Րիլէն և Եօմինկի Չէյէնէն ետքը, Վերճինիայի Րիչմնտ քաղաքը եկայ։ Ուրեմն ո՛և է մտահոգութիւն մի՛ ունենար աշխարհի վրայ ամէնէն աւելի սիրած զաւկիդ մասին, որ իրեն յատկացուած տեղը կը գտնուի ողջ առողջ։ Կը փափաքէի նոյն բանը ըսելու նաև սա խեղճ Լիսի Ուէկկին համար։ Ձեզ ծածկեր քեզմէ, սիրեցեալ մայր իմ, թէ ոսոխունհի չեմ նկատեր զայն, այլ սիրուն ու չահեկան ընկերուհի մը որուն ձախողութեանը վրայ կը ցաւիմ։ Ո՛րչափ կը խորհիմ անոր վիճակած քուէաներուն արդիւնքին վրայ, նոյնքան աւելի կը սրտնեղիմ։

Ինչպէս գիտէք, ամսուն 7ին մեկնեցայ և բռնեցի այն ճամբան ուրկէ գնաց Հարրիս Քիմպէլ երբ Իլլինոյզէն Նիւ-Եօրք և Շիքակօյէն Նիակարա ճամբորդեց։ Բայց երբ Օհիոյի Քլիվլէնտ Սիդին ժամանեցի, հարաւային արեւելեան կողմը դարձայ։ Քլիվլէնտէն գացի Վարրէն, Օհիոյի մէկ կարեւոր կեդրոնը, որ քարիւղի այնքան ճոխ հանքեր ունի։ Խօսքը մէջերնիս, եթէ վերջին քուէան ինծի նպաստաւոր ըլլայ, մտադիր եմ միասին առնել քեզ և եթէ ճամբան Լիսի Ուէկկին հանդիպինք դիպուածով, անոր հետ կը բարեկամանամ։ Բայց ի՜նչ օգուտ, խեղճ աղջիկը հիմա բանտարկուած է և երանի թէ Դիդպըրի մը, Գրապ մը կամ Եուրիքէն մը ազատէն զայն։ Բայց չկաշկանդուենք և մեր ճամբորդութիւնը շարունակենք։ Վարրէնէն ետք, Րինկ Րիվըրի հետևելով, մտանք Բէնսիլվանիա։ Առաջին կարեւոր քաղաքը եղած է Բիդսպուրկ, Օհիոյի վրայ։ Այսօր լրագրի մը մէջ կարդացի որ Եուրիքէն Վիսքոնսին պիտի ղրկուի։ Դժբախտաբար, յաջորդ անգամ եթէ 12 թիւ առնէ, նոյն իսկ կրկնելով զայն, պիտի չհասնի 52րդ․ խորշը, ուր կ'սպասէ խեղճ Լիսի Ուէկ։

Վերջապէս, շարունակեցի իջնել դէպ ի հարաւային արեւելք և հասայ ի Քըմպըրլէնտ, որ աւելի երկրագործ է քան ճարտարագործ։ Յետոյ ժամանեցինք Ուէսդ Վիրճինիա, և հանդարտ եղիր, սիրելի մայր, Վիրճինիա հեռու չէ։ Չարլըսդըն չգացի, արեւելեան Վիրճինիայի գլխաւոր քաղաքը զոր պէտք չէ շփոթել հարաւային Քարոլինայի միւս Չարլըսդընէն, ուր գնաց Քիմպէլ, ո՛չ ալ երրորդ Չօրլսդընին հետ, որուն վրայ պիտի խօսիմ քեզի։ Բայց օր մը կեցայ Մարդինսպուրկի մէջ, որ նահանգին ամէնէն կարեւոր քաղաքն է Ատլանտականի կողմէ։

Այ՛ո, ամբողջ օր մը կեցայ, և այս բանին համար մի՛ յանդիմաներ զիս, մայր, քանի որ կրնայի երկաթուղիով քանի մը ժամէն Րիչմնտ ըլլալ։ Հոն այցելելէ ետք, գացի Րիչմնտ, որ դեղեցիկ քաղաք մըն է։ Նահանգին միւս քաղաքները չայցելեցի։ Եւ յետոյ ամէնքն ալ քիչ մը իրարու կը նմանին։ Ոստի պիտի չխօսիմ քեզ ո՛չ Բիդսպուրկի և ոչ Եօրքդաունի վրայ։ Պիտի չխօսիմ նաև Լինչպուրկի վրայ, որ տարագործ քաղաք մըն է։

Րիչմնտի մէջ կարդացի Յունիս 10ին նետուած քուէաներուն արդիւնքը՝ որով մեր անծանօթ խաղակիցը Մինէապոլիս կը ղրկուի։ 46րդ խորշէն կը ցատկէ 51րդ խորշը և այսպէս, բոլոր խաղացողներուն ալ առաջինը կ'ըլլայ։

Բայց ո՞վ է այդ անծանօթ մարդը, որ շատ բախտաւոր կ'երեւայ։

Կը վերջացնեմ այս երկար նամակս, որ դիեզ կը հետաքրքրէ քու զաւկիդ կողմէն գրուած ըլլալուն համար միայն.
—ՄԱՔՍ ՐԷԱԼ։

ԲՈՊԷՐԴ ԳՈԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի 28/10 Սեպտ․ Բշ․ օր։ Կարգադրութիւններ եղած են մտճաւականական ուսումը բարձրացուած կատարելութեամբ աւանդելու համար։ Վարժարանիս մասնաւոր բժիշկը՝ ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզներուն և խաղերուն, ինչպէս նաև վարժարանիս ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ։ Մարմնամարզի նոր և գեղեցիկ մասնաւոր շէնք մը կառուցուած է նորոգապէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն։ Երեք տարիէ ի վեր բացուած է նաև փոքր շէնք մը, ուր կ'ընդունուին մինչեւ 10 տարեկան աշակերտներ։ 25—3

ԱԶԴՈՒ ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ՓՈՇԻ ՓՆՏՌՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

Կ'ուզէ՞ք այս տաքերուն հանգիստ ու մտիկ-մտիկ քնանալ եւ առաւօտուն առողջութիւնիդ չը խանգարուած արթննալ ու ազատիլ սա անտես միջատներուն գիշերները մեզի տուած չարչարանքներէն, հանեցէք այս տարի եւս կրկին ԴԻՄԵԼ ՈՒՂՂԱԿԻ

ԽԱՉԻԿ ՁԷՍՃԵԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Մահմուտ Փաշա Պաշի, «պօղաչանի»ին դէմ, թիւ 261

քանի որ Պատ․ հասարակութիւնը փորձով տեսաւ ու հաստատեց անցեալ ամառ Դեղարանիս կողմանէ ծախուած միջատասպան փոշիներուն խիստ ազդու և առաջնակարգ տեսակէն ըլլալը։

Ուստի քաջալերուելով Ազնիւ Յաճախորդաց կողմանէ գտած համակիր ընդունելութիւններէս, այս տարի եւս միևնոյն տեսակէն տարիճան մը եւս բարձր ու մեծ քանակութեամբ ուղղակի Տալմաճիայէն մասնաւորապէս բերել տրուած ըլլալով մեծ ու պզտիկ մասնաւոր տուփերու մէջ դրուած պատրաստ կը ծախուի խիստ դիւրամատչելի գիներով։

Այս միջատասպան փոշին վայրկենապէս կ'սպաննէ ու կ'ոչնչացնէ մլուկը, լուն (փիրէ), ոջիլը, ճանճը, մրջիւնը, մժեղը (սիվրիսինէք), ուտիճը (կիւվէ), ցորենի ուտիճը, թրթուրը և ուրիշ թուլ մը վնասակար միջատներ ու ճճիներ։

Նաև Դեղարանս միշտ պատրաստ կը գտնուի այս փոշիներուն գործածութեանը յատուկ առաջնակարգ տեսակէն փքոցներ (fkorիսf) որ թէ՛ խնայողութեան և թէ՛ գործածութեան տեսակէտով նպաստաւոր և դիւրին է։ Ուստի ամէն անոնք որոնք պէտք ունին ազդու միջատասպան փոշիի թող հաճին դիմել մեզ գնելով տուփ մը փոշի, քանի որ Դեղարանս Պոլսոյ կարեւոր ու կեդրոն մէկ տեղը գտնուելովը ունի իր դիւրութիւնները այս տեսակ պէտք մը ձեռք ձգելու համար։

Հօս կրկին անգամ կը յիշեցնեմ Պատ․ հասարակութեան թէ՝ Դեղարանիս գլխաւոր սկզբունքն է միշտ իր ազնիւ յաճախորդները գոհ ձգելու համար, ուղղամիտ գործունէութիւն, դեղագրերու ճշդապահ պատրաստութիւն, դեղերու բարմութիւն, գիներու չափաւորութիւն և արուեստին խղճամիտ գործադրութիւններու հոգատար գործել, որպէս զի յորդոյ յաճախորդները ինչպէս ցարդ յետ այսու եւս փոխանակ հեռաւոր տեղեր դիմելու՝ ուղղակի այցելեն մեզ, ուր ամէն տեսակ դիւրութիւններ կ'ընծայուին կատարելապէս զիրենք գոհ թողելու համար։

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՍՏԱՑՈՒՄ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԹԱՐՄ ՊԱՏՈՒԱՍՏԻ ԹԻՒՊԵՐՈՒ (ԱՇԸ ՔԱԼԷՄԻ)։

ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ՓԻՇԵՐԱԳԻՆ, ՍԹԱՈ 25—50

ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ ԵՒ ՊՍԱԿԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փայլք աւելցնել, գեղատեսիլ «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆԻ վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը զարդարուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր, անմրցելի աժան գիներով։ Կը գտնուի նաև հօն հարսի կերպասներ, քօղեր, քօղի անուակ, զարդարուած կօշիկ, ծաղիկ, փետուր, եւն․ եւն․ եւն․։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Զամիչեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացուած պիտի գտնէ։

ՍԽԱԼ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Քամանճօ խանի տակ, թիւ 86 20—12

ԼԱ ՌԷՉԷՐՎ ՄԻՒԹԻՒԷԼ ՏԸ Չ'ԷԹԱ Չ'ԻՒՆԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրութիւններ՝ ամէնէն թոյլատու եւ ամէնէն նպաստաւոր կերպով

Վճարուած վնաս	360,000 ֆրանք
Տարեկան զանձում	95,000 »

Արեւելքի համար Տնօրէններն են Տեարք՝ ՄԻՐԶԱՆ և ԹՕՓՈՒԶ

Պոլիս, Կալաթա, Ինայէթ խան, թիւ 6 և կրկին 6

50—6

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

..36080 քէշֆ տէֆթէրի էօկինիւ, 35900 միւնագասա պէտէլի.—Անատօլու Հիսարընտա քեաին չէշմէլէրէ ճարի սու եօլլարընըն մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..21128..21000.— Սարը Կիւզէլտէ Խուսրէվ Բաշա Թիւրպէի չէրիֆլէրինին մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..20048..19900.— Շահզատէ իմարաթը ամիրէսինին մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..15528..15300.— Էսկի Ալի Բաշատա քեաին ճամիի չէրիֆի մինարէսինին Թախրիպ իթտիյի խամէնին մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..14971..14700.— Սուլթան Սէլիմ իմարաթը ամիրէսինին մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..11942..11500.—Ալթը Մէրմէրտէ քեաին եօլ կէչէն մէքթէպի Թահթընտաքի իքի պապ տիւքքեանըն մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

.. 7206.. 7000.— Աք - Սարայտա քեաին Մուրատ Բաշա մէտրէսէսինին մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..7201.. 7000.— Քըրք Չէշմէտէ քեաին Ֆիրուզ Աղա ճամիի չէրիֆինին մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..6275..6200.— Կալաթատա Արապ ճամիի չէրիֆինին մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..6186..6000.— Էյուպ ճիվարընտա Շէյխ Մուրատ էֆ. տէրկեահը չէրիֆինին մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..4920..4700.— Մօլավիխանէ Գաբուսընտա միյմար աճէմ ճամիի չէրիֆի իլթիսալընտաքի Կապրիստան տիվարընըն մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

4216..4100.— Գասըմ Բաշատա Բիւեալէ Բաշա մէքթէպինին մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..3907..3800.— Մահմուտ Բաշա մէքթէպինին մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..3882.. 3800. — Ճէննէթմէքեան Ֆաթիհ Սուլթան Մէհմէտ Խան հազրէթլէրի Թիւրպէի չէրիֆէսի հավլըսընտա պուլունան չատըրվանըն մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..3498..3400.— Օրթաքէօյտէ իսկելէ պաշընտա քեաին մէքթէպին մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..3287..3100.— Պայազիտտէ Տէրվիշ Մուսթաֆա էֆ. վագֆընտան պուլունան չէշմէ սու եօլլարընըն մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..3259..3200.— Ուզուն Չարշուտա Համամ Վիրանը Սանի ճամիի չէրիֆինին մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..3172. 3100.— Այվան Սարայտա քեաին Թօզլու Տէտէ Թիւրպէի չէրիֆինին մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..3871. 3800. — Չարշէնպիհտէ Քեաին Մէհմէտ աղա ճամիի չէրիֆինին մէսարիֆը Թամիրիյէսի։

..2810. 2700.— Սիւլէյմանիյէտէ քեաին Միհէտտին Չէլէպի Թիւրպէի չէրիֆինին մէսարիֆը Թամիրիյէսի։

..2801. 2700.— Եիւքսէք Գալտըրըմտա Ֆընտըք զատէ տէրկեահընըն մէսարիֆը Թամիրիյէսի։

..2376. 2300. — Եէնի Պաղչէտէ քեաին Պապա Սինան մէքթէպինին մէսարիֆը Թամիրիյէսի.

..1965. 1900.— Հաճէ Փաշատա քեաին Քաերչ Մուսթաֆա Փաշա մէտրէսէսինին մէսարիֆը Թամիրիյէսի։

..1008. 900.— Պէպէքտէ Գատրի տէրկեահընըն մէսարիֆը Թամիրիյէսի։

Էվգաֆը Հիւմայուն Խազինէսինճէ Թամիր վէ ինշա խուլէճէք օլան պալատա մուհարրէր մահալլէրին քէշֆ տէֆթէրլէրի միւճէպինճէ մէսարիֆը Թամիրիյէ վէ ինշաիյէլէրի պիլ միւնագասա հիզալէրինտէ մուհարրէր պէտէլլաթ իլէ Թալիպլէրի էօհտէլէրինտէ օլուպ զիքր օլունան մահալլէրին մէսարիֆը Թամիրիյէ վէ ինշաիյէլէրինին Թէմուզը րումինին 24ինճի բազար իրթէսի կիւնիւնէ գատար միւնագասանըն իճրասըյլա հէր գաչ փարա վէ իւչ կիւն զարֆընտա էսմանը օն պին ղրուշա գատար օլանլարտան նիւղտէ պէշ վէ օն պինտէն 25 պին ղրուշա գատար օլանլարտան 10 պին ղրուշը իչուն նիւղտէ պէշ վէ խումս Թարաֆը իչուն նիւղտէ իւչ վէ 25 պին ղրուշտան փազլա օլանլարըն տա քէզալիք 10 պին ղրուշու իչյուն նիւղտէ պէշ վէ 15 պին ղրուշը իչուն նիւղտէ իւչ վէ ֆազլասը իչուն տախի նիւղտէ իքի Թէնզիլ գապուլըյլա իհալէի գաթիյէլէրինին իճրասը մուգարրէր պուլունտըղընտան քէշֆ տէֆթէրլէրինի կէօրմէք և միւնագասաեա տախիլ օլմագ արզուսունտա պուլունանլարըն նիւղտէ օն նիսպէթինտէ Թէմին աքչէլէրինի վէ խալուտ իզթիտարը մալյէլէրի միւպէյյին միւսատտագ քէֆալէթնամէլէրինի միւսթաhսապէն էյեամը Թաթիլիյէտէն մաատա հէր կիւն սաաթ օնա գատար մէճլիսը իտարէի Էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

28 Րէպի-իւլ-Ախըր 1224
8 Հազիրան 1322

Էտիրնէտէ քեաին ճէվամիի չէրիֆէ իչուն լիւզիւմու օլան իւչ պին արշըն Թարապլուս հասըրինին Էտիրնէյէ գատար մէսարիֆը Նագլիյէսի միւթէահիտէ այիտ օլմագ իւզրէ, պէհէր արշընու մէճիտի 19 ղրուշ հիսապըյլա իքի ղրուշտան Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ չէհրի հալը րումինին 19ինճի չէհարշէնպէհ կիւնիւնէ գատար իճրաի միւնագասասըյլա հէր գաչ փարա Թէնզիլաթ գապուլ խուլէրէք քարարտատէ քէչիտէ վէ իքի կիւն զարֆընտա նիւղտէ պէշ Թէնզիլ գապուլ օլունուպ անճագ էյեամը մէզքիւրէտէն 20ինճի բէնճշէնպիհ կիւնիւ նիւղտէ պէշ Թէնզիլ վուգու պուլտուղու հալտէ 22ինճի ճումա էրթէսի կիւնիւնէ գատար նինէ հէր գաչ փարա վէ էյեամը մէզքիւրէտէն մաատա իւչ կիւն զարֆընտա պիր տէֆախա մախսուս օլմագ իւզրէ նիւղտէ օն Թէնզիլ վուգուընտան սօնրա քէզալիք իրթէսի կիւնիւ իչուն տէ հէր գաչ փարա գապուլ օլունարագ հատտը լայըգընը պուլտուղու Թագտիրտէ իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան նոգսանըյլա իթտաեա Թալիպ օլանլարըն նիւղտէ պէշ նիսպէթինտէ Թէմին աքչէլէրինի վէ խախուտ միւթէպէր վէ միւսատտագ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն էյեամը Թաթիլիյէտէն մաատա հէր կիւն սաաթ օնա գատար մէճլիսը իտարէի Էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

17 Թէմուզ 1322

Դուրէպայի միւսլիմին խասթախանէսի իչուն միւպաաեասընա լիւզիւմ կէօրիւնէն էճզա վէ էտէվաթը Թըպպիյէնին մէճմուը 3900 վէ ալաթը ճէրրահիյէ 12900 ղրուշտա Թալիպի էօհտէսինտէ խսէտէ ֆիյաթը մէզքիւրէ հատտը լայըգընը պուլմամասընա պինաէն միւնագասա միւտտէթի Թէմտիտ խուլմիշ վէ չէհրը հալը րումինին 19ինճի չէհարշէնպիհ կիւնիւնէ գատար իճրաի միւնագասասըյլա հէր գաչ փարա Թէնզիլաթ գապուլ խուլէրէք գարարտատէսի քէչիտէ վէ իքի կիւն զարֆընտա նիւղտէ պէշ Թէնզիլ գապուլ օլունուպ անճագ էյեամը մէզքիւրէտէն 20ինճի փէնճշէնպիհ կիւնիւ նիւղտէ պէշ Թէնզիլ վուգու պուլտուղու հալտէ 22ինճի ճումա իրթէսի կիւնիւնէ գատար հէր գաչ փարա վէ էյեամը մէզքիւրէտէն մա՛ատա իւչ կիւն զարֆընտա տա պիր տէֆախա մախսուս օլմագ իւզրէ նիւղտէ օն Թէնզիլ վուգուընտան սօնրա քէզալիք իրթէսի կիւնիւ իչուն տա գաչ փարա գապուլ օլունարագ հատտը լայըգընը պուլտուղու Թագտիրտէ իհալէի գաթիյէ իճրասը մուքարրէր պուլունմուշ օլտուղունտան նոգսանըյլա իթթաեա Թալիպ օլանլարըն նիւղտէ պէշ նիսպէթինտէ Թէմին աքչէլէրինի վէ խախուտ միւթէպէր վէ միւսատտագ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն էյեամը Թաթիլիյէտէն մաատա հէր կիւն սաաթ օնա գատար մէճլիսը իտարէի Էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

15 Իւլ 1322

ԴԵՂԱՐԱՆ ՏԻՒՅՄԷՃԵԱՆ

Դեղերու ԹԱՐՄՈՒԹԵԱՆ և ՆՈՐՈՒԹԵԱՆ կողմանէ հիւանդներ կրնան մեծ ՎՍՏԱՀՈՒԹԵԱՄԲ դիմել ի Ֆէրիգիւղ, Ջաղաք փողոց, Թիւ 21։

Դեղարանս ունի նաև բժիշկներ, մանաւանդ Տօքթօր Տիմիթրիատիս և Ատամնաբոյժ Չ․ Պարտիզպանեան, որոնք ամէն օր ցորեկէ վերջ իրենց դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանեն Դեղարանիս մէջ։ 24

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՏԱԲԱԶԱՐ

Այս վարժարանը, զոր կը վարեն ին անդամներէն բաղկացած Խնամակալութիւն մը, և բնիկ ու Ամերիկացի 11 ուսուցիչներէն կազմուած ձեռնհաս ուսուցչական խումբ մը, հիմնական դաստիարակութիւն մը կուտայ բոլոր իրեն դիմող հայ աղջիկներուն։ Կ'աւանդուին բնական, իմաստասիրական, չափական և այլ գիտութիւններ։ Մասնաւոր ոյժ կը տրուի հայերէն և անգլ․ լեզուներուն։ Կ'ուսուցուին նաև Թուրքերէն և ֆրանսերէն լեզուները։ Վարժարանին երկու ընդարձակ և օդաւէտ շէնքերը, ինչպէս նաև խնամակալութեան երկու բժիշկ անդամները մեծապէս կ'ապահովեն աշակերտուհիներուն առողջութիւնը։ Անատոլուի Երկաթուղին, որուն մէկ մասնագիծը մինչև քաղաքս կերկարի, ճամբորդութիւնը խիստ դիւրին և հաճելի կ'ընծայէ։ Գիշերօթիկներու տարեթոշակն է 12 օսմ․ ոսկի, զոր երկու մասնավճարով պէտք է հատուցանել։ Դաշնակի դասի համար 5 կամ 3 ոսկի կը պահանջուի, դասառութեան թիւին համեմատ։ Երգեհոնի դասի համար $2^1/_2$ ոսկի կը պահանջուի։ Վարժարանին ԻՀ․ տարեշրջանը կ'սկսի Սեպտ․ 12 (Ն․ Տ․) Դշ․ իրիկուն։ Վարժարանին նոր յայտագիրն ուզողներուն ձրի կ'ղրկուի։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր․ Բիթի, Պայպըլ Հաուս, Կ․ Պոլիս, կամ գրել Տօքդ․ Ս․ էֆ․ Գավալճեանի, Ատենապետ Խնամակալութեան, Ատաբազար, 12—3

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս նպատակն է՝ բնիկ ու ամերիկացի ուսուցիչներու կարող ու փորձառու խումբովը՝ տալ իր ուսանողներուն հիմնական, առողջ դաստիարակութիւն մը համաձայն՝ գործնական կեանքի պահանջումներուն։ Աշակերտները կը վայելեն բժշկական և ընտանեկան կատարեալ խնամք վարժարանին մասնաւոր բժշկին, գիշերօթիկ 4 ուսուցիչներու անմիջական հսկողութեան և Տիկին Չէյմպըրսի մայրական հոգածութեան տակ։ Նորակառոյց և գեղեցիկ շէնք մը կ'աւելնայ վարժարանին օդաւէտ շէնքերուն վրայ իր մէջ պարունակելով ընդարձակ սրահ մը, գրատունը և մարմնամարզարանը։

Վարժարանին վերամուտը կը սկսի Սեպտ․ 5ին (Ը․ Ե․) Դշ․ օր ինչ ինչ նորագոյն կարգադրութիւններով։ Յառաջիկայ տարեշրջանին՝ աւելի ոյժ պիտի տրուի Ֆրանսերէնի, իսկ անգլիերէնի համար պիտի շարունակուին այն կարգադրութիւնները որոնք անցեալ տարի մեծապէս արդիւնաւոր եղան աշակերտները զարգացնելու լեզուին գործնական վարժութեանց մէջ. 3 ամերիկացի գիշերօթիկ ուսուցիչներու մասնաւոր խնամքին տակ։

Գիշերօթիկներուն տարեթոշակն է 16 Օսմ․ ոսկի, որուն կէսը վճարելի է Սեպտ․ին սկիզբը, իսկ մնացեալը՝ Յունվարի մէջ։ Գործիական երաժշտութեան դաս առանողները պիտի վճարեն տարին 1ուկէս Օսմ․ ոսկի։ Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր․ Բիթի կամ վարժարանին Պոլսոյ գործակատար Գրիգոր էֆ․ Շահգալդեանի, Պայպըլ Հաուս, Կ․ Պոլիս, և կամ Տնօրէնութեան, Պարտիզակ։

2—14

Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396, Բերա, Մեծ Փողոց, 396
(Եաննիի զարեջրատան վրայի յարկը)

Ամենաստատուն ցաւած ակռաները վ յրկեանապէս կը բուժեն, ցաւով դիմել և բուժուած վերադառնալու պայմանով։ Արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն յար և նման բնականի, ազատ արտասանութիւն և կատարեալ ծամողութիւն երաշխաւորեալ։

Դարուս ամենակատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ամառները ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր, և ձմեռները առաւօտէն մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ՝ կ'ընդունին։ 7—50

ՄԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԻՔ

մինչեւ որ չտեսնէք և չուսումնասիրէք խիստ աժան սակագիները և խիստ առատաձեռն պայմանները

"ՖՐԻՏՐԻԽ ՎԻԼՀԷԼՄ„Ի
"Friedrich Wilhelm„

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՊԵՐԼԻՆ, 1866ԻՆ
Կը գործէ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ուղղակի հսկողութեան տակ

Ապահովագրութիւն խառն, ընտանեկան, ժողովրդական և մանուկներու, կենսաթոշակ եւլն. եւլն.

ՄԻՆՉԵՒ 1905 ԴԵԿՏ.Ի ՎԵՐՋԸ ԿՆՔՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
1,040,000,000 Ֆր.
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ (կեանք հաշուով)
82,069,055 Ֆր.
ՊԱՏՐԱՍՏ ԴՐԱՄ
117,268,910 Ֆր.
ԳԱՆՁՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ ՄԻՆՉԵՒ 1905
25,403,875 Ֆր.
2,015,988 հոգի ապահովագրուած են մինչեւ 1906 Յունվար 1

Ընկերութեան դրամատուններն են Օսմ. Կայս. Պանքան Րայխսպանքը (Գերմ. Կայս. Պանք.) Ս. Պլայխրօտէր դրամատունը

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ
Ձ. Կ. ՃՈՆՍԸՆ ԵՒ ԸՆԿ.
J. G. Johnson & Cie
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԴԻՄԱՑ
Թահթապրուն խան, ՂԱԼԱԹԻԱ Կ. ՊՈԼԻՍ

Արդիւնաւոր գործակալներ կը փնտռուին, առաջնակարգ յանձնարարականներ ներկայացնելու պայմանով։

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ